

Sagsnr.
2017-1032

KOMMENTERET HØRINGSNOTAT

Doknr.
452384

OVER

Dato
26-04-2017

Forslag til Lov om frikommunenetværk

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag blev den 24. februar 2017 sendt i høring hos: Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Allerød Kommune, Alzheimerforeningen, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Ankestyrelsen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ASE, Assens Kommune, ATP, Ballerup Kommune, BDO Kommunernes Revision A/S, Beskæftigelsesrådet BER, Beskæftigelsesrådets ydelsesudvalg, Boligselskabernes Landsforening, Brønderslev Kommune, BUPL, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Center for Små Handicapgrupper, Center for Sund Aldring, Centralorganisationens Fællesudvalg (CFU), Danmarks Lejerforeninger, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Handicapforbund, Dansk Industri, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Sygeplejeråd, Danske Advokater, Danske A-kasser, Danske Diakonhjem, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Udlejere, Danske Ældreråd, Datatilsynet, De Samvirkende Menighedsplejere, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, DESA - Dansk Erhvervs-sammenslutning, Det Centrale Handicapråd, Det faglige hus, Diakonissestiftelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, EGV, Ejendomsforeningen Danmark, Ergoterapeutforeningen, Erhvervsstyrelsen, Esbjerg Kommune, FABU, Fagligt Fælles Forbund (3F), Favrskov Kommune, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, FOA – Fag og Arbejde, Folketingets Ombudsmand, Forbrugerrådet, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen af Statsforvaltningsjurister, FBU-ForældreLANDSforeningen, Fredensborg Kommune, Frederikshavn Kommune, Frederikssund Kommune, Frie Funktionærer, Frivilligrådet, FSR – Danske Revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Furesø Kommune, Gentofte Kommune, Gladsaxe Kommune, Gribskov Kommune, Guldborgsund Kommune, Halsnæs Kommune, Helsingør Kommune, Herning Kommune, Hillerød Kommune, Hjernesagen, Hjørring Kommune, HK Danmark, Holbæk Kommune, Holstebro Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Ikast-Brande Kommune, Institut for Menneskerettigheder, Jammerbugt Kommune, Jobrådgivernes Brancheforening, KFUM's sociale arbejde, KL, Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte (KTO), Kommunernes Lønningsnævn, Kost & Ernæringsforbundet, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, KU, København Kommune, Landsforeningen af fleks- og skånejobbere, Landsforeningen Bopam, Landsforeningen Børn og Forældre, Lands-

foreningen for Socialpædagoger, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lederforum, Livsværk, LO's Faglige Seniorer, LOS, Lyngby-Taarbæk Kommune, Lægeforeningen, Læsø Kommune, Mariagerfjord Kommune, Morsø Kommune, Nationalt Videnscenter for Demens, Nordfyns Kommune, Odense Kommune, Offentligt ansattes organisationer, OK-Fonden, Plejefamiliernes Landsforening, PLO (Praktiserende Lægers Organisation), Randers Kommune, Rebild Kommune, Red Barnet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Ringkøbing-Skjern Kommune, Roskilde Kommune, Rudersdal Kommune, Røde Kors, Rådet for frivilligt socialt arbejde, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, Silkeborg Kommune, Skive Kommune, Slagelse Kommune, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialstyrelsen, Socialt Leder Forum, Socialtilsyn Hovedstaden, Frederiksberg Kommune, Socialtilsyn Midt, Silkeborg Kommune, Socialtilsyn Nord, Hjørring Kommune, Socialtilsyn Syd, Faaborg-Midtfyn Kommune, Socialtilsyn Øst, Holbæk Kommune, Stats- og Kommunalt Ansattes Forhandlingsfællesskab, Statsforvaltningen, SUFO (Landsforeningen for ansatte i sundhedsfremmende og forebyggende hjemmebesøg), TABUKA, Thisted Kommune, Tænk, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund, Ungdommens Røde Kors, Ungdomsringen, Vesthimmerlands Kommune, Ældre Sagen, Ældreforum, Aabenraa Kommune, Aalborg Kommune og Aarhus Kommune.

Et tillæg til lovforslaget blev den 13. marts 2017 sendt i supplerende høring hos samme ovenstående modtagere samt de frikommuner, der indgik i Frikommuneforsøg I, som ikke indgår i det nye frikommuneforsøg; Fredericia Kommune, Odsherred Kommune, Vejle Kommune, og Viborg Kommune.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har modtaget svar fra:

Ankestyrelsen, Arbejdsgiverforeningen KA, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnesagens Fællesråd, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Erhverv, Dansk Industri (DI), Dansk Sygeplejeråd, Danske A-kasser, Danske Fysioterapeuter, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Danske Seniorer, Datatilsynet, DemensKoordinatorer i Danmark, Den Danske Dommerforening, Diakonissestiftelsen, Faglige Seniorer, FBU-ForældreLANDSforeningen, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, FOA, Folketingets Ombudsmand, Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer, Forhandlingsfællesskabet, frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde', frikommunenetværket 'Billige boliger og fleksible boligløsninger', frikommunenetværket 'Børn som vores vigtigste ressource', frikommunenetværket 'En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats' i samarbejde med KL, frikommunenetværket 'En plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren', Frikommunenetværket 'Nye samarbejdsformer på det somatiske akutområde', Institut for Menneskerettigheder, KL, Kommunernes Lønningsnævn, Københavns Kommunes Sundheds- og Omsorgsforvaltning, Landsforeningen for ansatte i Sundhedsfremmende og Forebyggende hjemmebesøg (SUFO), Landsorganisationen i Danmark (LO), Lederne, LOS - De private sociale tilbud (herefter LOS), Nationalt Videnscenter for Demens, Odense Kommune, Rigsadvokaten, Rigsrevisionen, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, Socialpædagogerne, Socialtilsyn Nord, Statsforvaltningen, Vejle Kommune, Ældre Sagen og Aarhus Kommune.

Forhandlingsfællesskabet henviser til eventuelle høringssvar fra LO, FTF og Akademikerne samt Forhandlingsfællesskabets medlemsorganisationer. Af disse har BUPL, Dansk Sygeplejeråd, FOA, Lederne, Socialpædagogerne og LO afgivet bemærkninger.

FOA henviser til høringssvar fra LO.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

2. Høringssvarene

Børnesagens Fællesråd, Danske Fysioterapeuter, Den Danske Dommerforening, DemensKoordinatorer i Danmark, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Folketingets Ombudsmand, Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer, Københavns Kommunes Sundheds- og Omsorgsforvaltning, Nationalt Videnscenter for Demens, Rigsadvokaten, Rigsrevisionen, Socialtilsyn Nord og Statsforvaltningen har ingen bemærkninger til lovforslaget.

2.1. Generelle bemærkninger

Dansk Industri, Forhandlingsfællesskabet, KL og SUFO udtrykker generel opbakning til at udføre frikommuneforsøg.

KL og Aarhus Kommune opfordrer til, at der gives så brede hjemler som muligt, så kommunerne får reelle muligheder for at gennemføre forsøg med henblik på at kunne bidrage til en bedre opgaveløsning.

BUPL nærer en bekymring for, om målsætningen med en række af frikommuneforsøgene primært bliver styring af udgifterne til hjælp og støtte til de mest sårbare borgere. BUPL ser imidlertid gode intentioner i en række af de foreslåede forsøg.

FOA ser positivt på de muligheder frikommuneforsøgene giver for, at kommunerne kan løse opgaver på en mindre bureaukratisk måde, da det alt andet lige må give mulighed for at frigive ressourcer, som kan bruges til bedre velfærd i den enkelte kommune. FOA bemærker, at frikommuneforsøgene ikke må bruges til at forringe medarbejdernes løn- og ansættelsesforhold.

Socialpædagogerne anser frikommuneforsøgene som en udmærket metode til at afprøve nye løsninger, der potentielt kan forbedre den kommunale opgaveløsning. Socialpædagogerne bemærker, at frikommuneforsøgene ikke bør anvendes til at fjerne rettigheder fra borgere, der ikke nødvendigvis kan gøre opmærksom på, at deres retssikkerhed forværres. Det er en nødvendig forudsætning, at borgere, hvis retssikkerhed risikerer at blive svækket i forbindelse med et frikommuneforsøg, har ret til og mulighed for at klage.

Ældre Sagen finder det centralt, at frikommuneforsøgene er med til at øge livskvaliteten for borgerne, og at der samtidig arbejdes på at finde nye veje, uden at det udsætter svage og sårbare borgere for dårligere hjælp og omsorg eller risici i forbindelse med nye løsninger.

LOS finder det positivt, at kommunalbestyrelserne i forsøgsperioden kan vælge at afbryde et forsøg, eftersom borgernes juridiske position ikke skal forringes som følge af frikommuneforsøget. LOS mener, at kommunalbestyrelsen skal forpligtes til at informere borgerne i både elektronisk og fysisk form, så alle borgere orienteres om forsøget samt klageadgange.

Institut for Menneskerettigheder er kritiske overfor lovforslaget og bemærker, at udkastet bør indeholde en vurdering af forsøgsordningens forhold til menneskeretten. Institutet finder det betænkeligt at indføre forsøg, der vil medføre, at borgernes grundlæggende rettigheder beskyttes forskelligt alt efter, om borgeren er bosat i en frikommune eller ej

Datatilsynet forudsætter, at enhver behandling af personoplysninger i forbindelse med de i lovforslaget beskrevne aktiviteter skal ske under behørig iagttagelse af den til enhver tid gældende lovgivning om behandling af personoplysninger.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark finder, at der ikke er foretaget en korrekt vurdering af lovforslagets økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Formålet med lovforslaget er at give udvalgte kommuner, organiseret i frikommunenetværk, frihed til at afprøve nye og mere effektive måder at løse deres opgaver på. Det følger eksplicit af forsøgsordningen, at der vil være forskelle mellem landets kommuner alt efter, om de laver forsøg efter den foreslåede lov om frikommunenetværk, eller de følger gældende ret. Der er efter ministeriets opfattelse ikke tale om en forringelse af borgerens retssikkerhed alene, fordi retstilstanden for borgere i en frikommune er anderledes end i landets øvrige kommuner. Ministeriet lægger vægt på, at retstilstanden i frikommunen skal fremgå tydeligt af kommunens hjemmeside, så borgere og virksomheder kan se, hvilke forhold der gælder, og hvilke rettigheder de har. Økonomi- og Indenrigsministeren vil sikre dette i udmøntningen af bemyndigelsen i lovforslagets § 8 (tidligere § 7). Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker endvidere, at alle forsøgsansøgninger er blevet vurderet ud fra et krav om, at forsøg ikke må forringe borgeres retssikkerhed. Udmøntningen af flere af forsøgshjemlerne indeholder tillige en række mekanismer, som har til formål at sikre, at der værnes om borgerens retssikkerhed.

Der er på baggrund af høringssvarene ændret i lovforslagets punkt 10, Sammenfattende skema, under lovforslaget økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, så vurderingen af lovforslagets økonomiske konsekvenser for erhvervslivet under punkt 5, Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv., fremgår af skemaet. Tidligere fremgik det af skemaet, at lovforslaget ingen økonomiske konsekvenser havde for erhvervslivet. Det fremgår af punkt 5, at lovforslagets økonomiske konsekvenser for erhvervslivet beror på, i hvilket omfang frikommunerne gør brug af lovforslagets muligheder for forsøg. De i lovforslaget indeholdte forsøgsbestemmelser skønnes at kunne indebære begrænsede positive og negative økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

2.1.1. Godkendelse af forsøg – lovforslagets § 7 (tidligere § 8)

BUPL finder det umiddelbart hensigtsmæssigt, at der med bestemmelsen forsøges sikret en hurtig sagsbehandling. BUPL anfører, at det kræver, at der iværksættes et beredskab og krav til en hurtig – og central - offentliggørelse af forsøgsansøgninger, eftersom borgere og organisationer ellers ikke har nogen mulighed for at vide, at der er godkendt et nyt forsøg. BUPL vil foreslå, at der fastlægges krav til, at ministeriet løbende ajourfører lister over ansøgte forsøg opdelt på ressortområde, så forsøg offentliggøres centralt, inden de iværksættes.

FBU-ForældreLandsforeningen finder, at det bør anbefales, at kommunerne udleverer skriftligt informationsmateriale til de borgere, der kommer til at indgå i forsøgene, da mundtlig information efter foreningens erfaring ikke er tilstrækkelig.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Lovforslaget indeholder en bemyndigelse til, at Økonomi- og Indenrigsministeren kan fastsætte regler for offentliggørelse af igangsatte frikommuneforsøg. Denne bemyndigelse vil blive anvendt til at sikre, at borgerne i frikommunerne har let adgang til viden om, hvilke frikommuneforsøg der er igangsat i den enkelte kommune. Dette kan bl.a. ske ved, at der stilles krav om, at frikommunerne skal offentliggøre og ajourføre en frikommunevedtægt på kommunens hjemmeside, som indeholder oplysninger om alle igangværende og afsluttede forsøg.

På baggrund af høringssvarene er det specifikt i forhold til forsøg efter lovforslagets § 10 tydeliggjort i lovbemærkningerne, at forsøgskommunerne forventes skriftligt at orientere de familier, der omfattes af forsøget, om, hvad forsøget indebærer, bl.a. i forhold til samarbejdet med familierne.

2.1.2. Evaluering af frikommuneforsøg

DA og Lederne anfører, at forsøgene skal gennemføres i et design, som muliggør en efterfølgende evaluering med brug af videnskabelige metoder, som kan afdække, hvilken effekt forsøgene har. DA og Lederne anbefaler, at dette kommer til at indgå som en betingelse, når de enkelte forsøg mere detaljeret skal udmøntes.

Socialpædagogerne er tilfredse med det store fokus på evaluering af forsøgene, da det kan give større sikkerhed for, at den kommunale indsats er baseret på viden om det, der virker.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Målet med frikommuneforsøget er, at frikommunernes gode erfaringer kan udbredes til andre kommuner og danne grundlag for ændringer af regler, der kan virke u hensigtsmæssige for kommunernes opgaveløsning. En afgørende forudsætning for dette er, at forsøgene evalueres, så der er et grundlag for politisk at tage stilling til, hvorvidt der bør gennemføres en generel regelændring. Det er frikommunenetværket, der har ansvaret for at evaluere igangsatte forsøg. Det er således det enkelte frikommunenetværk, der fastlægger de nærmere evalueringskriterier, opstiller baselines og tilrettelægger gennemførelsen af evalueringerne. Lovforslaget indeholder en bemyndigelse til, at økonomi- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om evaluering af igangsatte frikommuneforsøg. Denne bemyndigelse vil blive anvendt til at fastlægge minimumskrav til evalueringerne.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.2. Beskæftigelsesministerens område

2.2.1. Generelle bemærkninger på beskæftigelsesministerens område

Danske A-kasser betvivler, at frikommuneforsøgene vil bibringe ny viden om effektivisering og regelforenkling, da en del forsøg er gentagelser af tidligere forsøg.

LO og Danske A-kasser finder det kritisabelt, at kun ét forsøg på beskæftigelsesområdet udmøntes ved lov, mens de øvrige udmøntes administrativt i eksisterende forsøgshjemler i lov om aktiv beskæftigelsesindsats.

Danske A-kasser anfører, at forsøgene griber ind i større politiske reformbeslutninger og de rammer, der er lagt for beskæftigelsesindsatsen, hvorfor forsøgene ikke bør hjemles i bekendtgørelser.

DA og Lederne anfører, at en nationalt baseret beskæftigelsespolitik er central for et velfungerende arbejdsmarked. Følgelig bør der gælde ensartede vilkår for både virksomheder og ledige, uanset hvor i landet de bor.

DA og Lederne finder det afgørende, at tilrettelæggelsen af frikommuneforsøgene sker således, at der ikke skabes konkurrenceforvriddning mellem virksomheder. DA understreger endvidere, at frikommunerne ikke bør få mulighed for at flytte en del af det administrative bøvl videre til virksomhederne.

KL anfører, at beskæftigelsesområdet er underrepræsenteret på listen over forsøg, der omsættes i generelle regelændringer. Det er i den forbindelse positivt, at frikommuneforsøgene på beskæftigelsesområdet søges forlænget.

Vejle Kommune opfordrer til, at man fra regeringens side ser mod de gode erfaringer i frikommunerne, når man vil afbureaukratisere på beskæftigelsesområdet.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet er enig med KL i, at der er behov for mere fleksible rammer for indsatsen på beskæftigelsesområdet, og at erfaringer fra forsøg i frikommunerne vil kunne inspirere til sådanne forenklinger. Beskæftigelsesministeriet bemærker, at en række regler allerede under Frikommuneforsøg I blev ændret og gjort mere fleksible via generelle ændringer.

For at forenkle beskæftigelsesindsatsen er der med aftale om kommunernes økonomi for 2017 aftalt at gennemføre en gennemgribende forenkling af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. I den forbindelse vil der blive set på erfaringerne fra Frikommuneforsøg I. Det bemærkes endvidere, at KL af beskæftigelsesministeren er blevet inviteret til at komme med et udspil til forenklinger af reglerne om den aktive beskæftigelsesindsats, hvor erfaringerne fra frikommuneforsøgene også kan indgå.

I forhold til LOs og Danske A-kassers bemærkninger til hjemmelsgrundlaget kan Beskæftigelsesministeriet oplyse, at flere af forsøgene på ministeriets område i Frikommuneforsøg I blev udmøntet med hjemmel i eksisterende forsøgsbestemmelser, og at nogle af forsøgene også var på områder, der var forligsbelagte.

Beskæftigelsesministeriet er enig med DA i, at frikommuneforsøgene skal tilrettelægges således, at de ikke virker konkurrenceforvridende mellem virksomhederne i landets kommuner. Frikommuneforsøgene ændrer ikke på de gældende regler i beskæftigelsesindsatsen, hvoraf det fremgår, at bl.a. virksomhedspraktik og ansættelse med løntilskud ikke må være konkurrenceforvridende jf. § 49 og 65 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Det er kommunernes opgave at sikre, at forsøgene overholder disse krav. Det er Beskæftigelsesministeriets opfattelse, at de forsøg, som frikommunerne får tilladelse til at iværksætte på ministeriets område, ikke giver mulighed for at flytte administrative byrder videre til virksomhederne.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

2.2.2. Forsøg med mikrolån – lovforslagets § 9

Frikommunenetværket 'En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats herunder også nytænkning af integrationsindsatsen' og KL anfører, at forsøget forudsætter, at der forud for bevilling af mikrolån kan iværksættes et vejlednings- og opkvalificeringsforløb om etablering af selvstændig virksomhed, og at uddannelseshjælpsmodtagere for at følge dette forløb skal kunne fritages for uddannelsespålægget.

DA vurderer, at forsøget vil medføre en u hensigtsmæssig sammenblanding af beskæftigelsespolitik og erhvervs politik. Der er endvidere ikke fastsat rammer for et sådant initiativ, der efter DA's vurdering gør det muligt efterfølgende at vurdere, hvilke beskæftigelsesindsatsmæssige effekter det har at yde lån.

Dansk Erhverv henviser til hørings svar som fremsendt af DA.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Beskæftigelsesministeriet kan i forhold til DA's og Dansk Erhvervs bemærkninger oplyse, at mikrolånene ydes efter regler, som allerede i dag anvendes i beskæftigelsespolitikken, jf. §§ 65-67 i lov om aktiv socialpolitik (revalideringsbestemmelserne). Mikrolånene vil endvidere alene blive ydet til etablering af virksomheden og ikke til den løbende drift ud over opstartsfasen.

Beskæftigelsesministeriet vil på bekendtgørelsesniveau indarbejde en bestemmelse om fritagelse for uddannelsespålægget for uddannelseshjælpsmodtagere, der deltager i forsøget. Bekendtgørelsen vil blive udarbejdet med hjemmel i eksisterende forsøgsbestemmelser i lovgivningen.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

2.2.3. Forlængelse af udvalgte frikommuneforsøg på beskæftigelsesområdet – lovforslagets § 32 (tidligere § 31)

DA og Lederne bemærker, at den foreslåede forlængelse på beskæftigelsesområdet ikke er foreneligt med en forsøgstankegang, da der ikke foreligger gode grunde til at forlænge forsøgene.

DA bemærker, at der foreligger en evaluering, der angiver, at frikommuneforsøgene ikke har givet signifikante ændringer i slutmål.

LO kan ikke støtte forlængelse af frikommuneforsøgene på beskæftigelsesområdet, da der tidligere er truffet beslutning om ikke at videreføre eller udbrede forsøgene og finder det ikke sandsynligt, at der med forlængelsen tilvejebringes ny viden. LO anfører, at den foreslåede forlængelse af frikommuneforsøgene på beskæftigelsesområdet frem til 1. juli 2019 medfører, at forsøgsperiodens varighed vil have været over 7 år.

LO mener ikke, at der er behov for en forlængelse af forsøget med frivilligt, ulønnet arbejde, idet evalueringen af forsøget viser, at der hverken er positiv eller negativ effekt af forsøget.

Danske A-kasser bemærker, at frikommuneforsøget med frivilligt, ulønnet arbejde handler om regler i dagpengelovgivningen, og at forlængelsen af forsøget dermed ikke kan begrundes i aftale om kommunernes økonomi for 2017. Danske A-kasser anfører videre, at beskæftigelsesministeren har igangsat et serviceeftersyn af frivillig-reglerne og varslet, at han her i foråret vil komme med et udspil til nye regler om dagpenge og frivilligt ulønnet arbejde.

Danske A-kasser bemærker endvidere, at det nye udspil om reglerne om fradrag for frivilligt ulønnet arbejde skyldes en konkret sag og ikke et ønske om, at dagpengemodtagere uden fradrag skal kunne arbejde frivilligt og ulønnet direkte for en kommune. Danske A-kasser mener derfor ikke, at tiden er inde til at forlænge det tidligere frikommuneforsøg.

KL og Vejle Kommune finder det positivt, at regeringen har besluttet at videreføre frikommuneforsøgene på beskæftigelsesområdet frem til 2019.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

I aftale om kommunernes økonomi for 2017 er det aftalt at gennemføre en gennemgribende forenkling af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Arbejdet med at gennemføre en forenkling af reglerne om den aktive beskæftigelsesindsats vil først blive afsluttet efter den nuværende frikommuneforsøgsperiodes udløb den 30. juni 2017. Dette ville medføre, at frikommunerne skal afslutte forsøg, som bl.a. har givet øgede frihedsgrader til at organisere og tilrettelægge indsatsen, inden der eventuelt indføres tilsvarende frihedsgrader i de generelle regler.

På den baggrund vurderer Beskæftigelsesministeriet, at det er hensigtsmæssigt at forlænge igangværende forsøg frem til den 1. juli 2019, hvor det forventes, at arbejdet med at forenkle reglerne er gennemført. Træder ny lovgivning om en aktiv beskæftigelsesindsats i kraft før 1. juli 2019, er det hensigten, at forsøgene foreslås ophævet samtidigt hermed.

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen har taget initiativ til at styrke muligheden for at kunne levere en frivillig indsats i Danmark og også fremadrettet vil arbejde for, at der er de bedst mulige rammer for, at private organisationer og frivillige kan tage et medansvar. Det fremgår endvidere af regeringsgrundlaget, at frivilligt engagement bidrager til den enkeltes livskvalitet og styrker sammenhængskraften i det danske samfund. Forlængelsen af forsøget vedrørende frivilligt ulønnet arbejde skal også ses i sammenhæng med regeringsgrundlaget.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer.

2.3. Børne- og socialministerens område

2.3.1. Generelle bemærkninger på børne- og socialministerens område

FBU-ForældreLandsforeningen ser frem til at følge udviklingen i frikommuneprojekterne. Det er foreningens forhåbning, at der kan findes veje til både at sikre og øge børns, unges og forældres inddragelse og medvirken i forbindelse med de undersøgelses og indsatser, som skal forbedre børnenes og familiernes trivsel og udviklingsmuligheder. Foreningen angiver, at det er børn og forældre, der har udfordringer og problemer – og at de er de allervigtigste parter i den fælles indsats.

FBU-ForældreLandsforeningen lægger vægt på, at børns, unges og forældres gældende rettigheder og muligheder, jf. særligt forvaltningsloven og retssikkerhedsloven, respekteres i forbindelse med frikommuneforsøgene og bemærker, at det i lovforslaget fremhæves, at dette er en forudsætning i de enkelte forsøg.

FOA anerkender og støtter lovforslagets hensigt om at skabe rum for udvikling og afprøvning af nye metoder på det socialpolitiske område og i den pædagogiske sektor. FOA bifalder lovforslagets intention om at understøtte ansvarliggørelse, læring, evaluering og vidensdeling i og mellem kommuner. FOA ønsker, at kommunernes pligt til at sikre børn og udsatte borgers retssikkerhed og sikre en tidlig indsats til børn og udsatte borgere tydeliggøres i lovforslaget.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det overvejes, i hvilket omfang der kan være behov for at fastsætte nærmere regler om 1) inddragelse af personer, som ikke kan varetage egne interesser, ved iværksættelse af foranstaltninger vedrørende dem selv, 2) afgrænsning af, hvem der skal anses som nærmeste pårørende i tilfælde af uenighed og 3) repræsentation for personer, som ikke kan varetage egne interesser og ikke har pårørende eller værge.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler desuden, at det fremgår af udkastets § 10 om godkendelse af forsøgene, at de planlagte initiativer tager højde for Børnekonventionens krav om dels at vægte barnets tarv højest i sagsbehandlingen og dels at sikre, at barnet inddrages i sagen, og dets synspunkter tillægges passende vægt.

LOS anfører, at frikommuneforsøg kan give anledning til mere konstruktive eller mindre indgribende måder inden for socialområdet, men forsøgene bør ikke forringe borgerens retsstilling i forhold til de nuværende regler.

LOS finder det endvidere nødvendigt, at børne- og socialministeren løbende afholder tilsyn med, at frikommunerne iværksætter nye tiltag med hensyntagen til borgerens grundlæggende rettigheder og de forvaltningsretlige principper.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Til det anførte om, at det bør overvejes, i hvilket omfang der kan være behov for at fastsætte regler om 1) inddragelse af personer, som ikke kan varetage egne interesser, ved iværksættelse af foranstaltninger vedrørende dem selv, 2) afgrænsning af, hvem der skal anses som nærmeste pårørende i tilfælde af uenighed og 3) repræsentation for personer, som ikke kan varetage egne interesser og ikke har pårørende eller værge, kan Børne- og Socialministeriet oplyse, at der er foretaget en række ændringer i lovforslaget og bemærkningerne hertil for at imødekomme dette. Kravene til at inddrage personer, som ikke kan varetage egne interesser ved iværksættelse af foranstaltninger vedrørende dem selv, er tydeliggjort i bemærkningerne til de foreslåede §§ 12, 13 og 14, ligesom der er foretaget justeringer i afgrænsningen af nærmeste pårørende til § 14. Derudover er der foretaget den ændring i den foreslåede § 14, at der nu

stilles krav om indhentelse af samtykke fra borgerens nærmeste pårørende eller beskikkede værger som forudsætning for anvendelse af de omfattede teknologier. Endelig er reglerne for inddragelse af værger tydeliggjort i bemærkningerne til lovforslagets §§ 13 og 14.

Det er et afgørende hensyn, at frikommunerne fortsat sikrer børnene og de unge samt deres familiers rettigheder såvel som retssikkerhed.

Det vil i lovforslagets bemærkninger vedrørende § 10, stk. 7 blive præciseret, at kommunerne fortsat har pligt til at handle ud fra barnets tarv i overensstemmelse med forpligtigelserne i FN's Børnekonvention. Ligesom barnet og den unge skal inddrages i egen sag, og dets synspunkter tillægges passende vægt, så barnets rettigheder respekteres.

For at lykkes med de sociale indsatser er det af stor betydning, at børn og unge samt deres forældre inddrages, og så vidt muligt er aktive parter, når der gives støtte til et barn eller en ung. Dette gælder også i de kommende frikommuner, og det vil derfor blive præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at inddragelse og samarbejde med forældrene fortsat er af afgørende vigtighed, når et barn eller en ung modtager støtte. I sammenhæng hermed tydeliggøres det i bemærkningerne til lovforslaget, at der med lovforslaget ikke gives adgang til at dispensere fra servicelovens § 46 om formålet med at yde særlig støtte til børn og unge efter servicelovens kapitel 11, eller fra kravet om, at kommunerne skal overveje, hvordan der kan ske en systematisk inddragelse af familie og netværk efter servicelovens § 47.

Det skal desuden bemærkes, at det fremgår udtrykkeligt af bemærkningerne til lovforslaget, at kommunerne i frikommunenetværket "Børn som vores vigtigste ressource" skal overholde gældende regler i såvel forvaltningsloven såvel som retssikkerhedsloven.

2.3.2. Forsøg med nye typer udredning og beskrivelse af mål for den særlige støtte- lovforslagets § 10

FBU-ForældreLandsforeningen påpeger, at inddragelse af både børn og forældre i forbindelse med familiens sag ofte er mangelfuld, og at forældre ofte opleves meget utilstrækkelig. Foreningen foreslår på denne baggrund, at stk. 7 bliver udbygget, således at der indsættes et punkt, hvor det fastslås, at der også skal redegøres for, hvordan det sikres, at også forældre inddrages og høres i sagen, at sagerne oplyses i tilstrækkelig grad i samarbejde med forældre og barn, og at der udarbejdes beskrivelse af mål for den iværksatte indsats eller støtte i samarbejde med forældre og barn.

KL undrer sig over, at der kan dispenseres fra at udarbejde en ny handleplan, hvis der iværksættes støtte efter servicelovens § 76, når der samtidig ikke kan gives dispensation til forsøg, der omfatter efterværn efter § 76.

FOA ønsker, at kommunernes pligt til at sikre børn og udsatte borgers retssikkerhed og sikre en tidlig indsats til børn og udsatte borgere tydeliggøres.

Socialpædagogerne mener, at der bør tages en række forbehold, da det på ingen måde synes gennemsigtigt, hvilke oplysninger der kan fås og gives ved forsøgets model. Socialpædagogerne er bekymrede for, om vigtige oplysninger kan gå tabt. Socialpædagogerne er forbeholdne overfor de retskrav, der ønskes undtagelse fra, da sagsbehandlingen på børneområdet ifølge foreningen stadig lader en del tilbage at ønske.

Selveje Danmark anfører, at det i praksis viser sig, at kommunerne i dag i et ikke ubetydeligt omfang mangler at gennemføre de aktiviteter, der med forsøget gives undtagelse fra, og organisationen spørger således, om der er tale om et forsøg eller en

lovliggørelse af en ulovlig praksis. Selveje Danmark undrer sig over, at der søges undtagelse fra krav om samtale med unge (§ 48 lov om social service) og børnefaglig undersøgelse (§ 50 lov om social service), da organisationen finder, at begge bestemmelser er formuleret relativt åbnet og derfor i sig selv burde kunne rumme de forsøg, man ønsker at udføre på området. Af hensyn til bestemmelsernes store betydning for de berørte borgeres retssikkerhed anbefaler Selveje Danmark derfor, at der, såfremt bestemmelsen fastholdes, tilføjes et krav om, at der i den endelige evaluering af de igangsatte forsøg tages stilling til, hvordan det enkelte forsøg har påvirket retssikkerheden for det enkelte barn eller unge.

DH er kritisk over for forsøget og mener ikke, at det ud fra hensynet til barnets tarv fører til forbedringer. DH er bekymret for kvaliteten af kommunernes beskrivelse af mål for den iværksatte indsats, jf. lovforslagets stk. 7, nr. 3, idet der allerede i dag er udfordringer med kvaliteten af handleplaner for anbragte børn. DH er desuden bekymret over, at der åbnes op for, at kommunerne ikke behøver at inddrage barnet selv og familie og netværk. DH mener, at det er uklart, hvordan det sikres, at børnene inddrages, og at der bliver foretaget en faglig udredning. Endelig er det uklart for DH, hvorfor frikommunerne ønsker forsøget.

Frikommunenetværket 'Børn som vores vigtigste ressource' bemærker, at visse af netværkets ønsker ikke er imødekommet. Det drejer sig om fritagelse, jf. lovforslagets § 10, stk. 2, fra følgende: § 140, stk. 5, § 155, stk. 2, § 155 a, stk. 1, 2 og 3, i lov om social service. Netværket bemærker, at bestemmelserne i § 10, stk. 7, nr. 3, og stk. 8, kan være svære at gennemskue omfanget af, da de umiddelbart ligner de gældende regler i servicelovens § 140 omkring handleplaner og § 70 omkring opfølgning og revidering af handleplaner. Netværket ønsker en præcisering af, hvordan bestemmelserne i lovforslaget adskiller sig fra den gældende lovgivning.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at frikommuneforsøgene omfattet af udkastets § 10 som minimum måles på, om målsætningerne for indsatsen efter § 10, stk. 7 er blevet fuldt indfriet, samt om de opstillede forventninger til borgernes oplevelser af forsøget indfries, herunder om børnene og de unge samt deres familier i højere grad vil opleve, at de er inddraget i deres egen sag, og at der i højere grad samarbejdes om indsatsen.

LOS mener, at der bør fastsættes en tidsbegrænsning for, hvornår kommunen senest kan inddrage barnet eller den unge i forbindelse med visitationsprocessen. LOS mener, at det bør præciseres, hvilke krav der stilles til kommunalbestyrelserne i forhold til at sikre en helhedsorienteret redegørelse, herunder om sundhedsforhold skal behandles, jf. lovforslagets § 10, stk. 2. LOS mener, at det bør fastsættes, hvorvidt kommunalbestyrelserne er forpligtigede til at lade barnet undersøge af en læge eller autoriseret psykolog. LOS mener, at opfølgningen på den iværksatte indsats bør foretages oftere end fastsat i serviceloven, idet kommunalbestyrelsen i forsøgsperioden ikke er underlagt kravene for en handleplan efter § 140 i lov om social service.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

I forhold til hørings svarene om sikring af børn og unges rettigheder og retssikkerhed skal det bemærkes, at det er afgørende, at barnet og den unges samt familiens rettigheder og retssikkerhed fortsat sikres i frikommunerne. Det skal understreges, at afgørelser om hjælp og støtte fortsat skal træffes efter de gældende regler i serviceloven, og at dette betyder, at kommunernes pligt til at handle, adgangen til at klage over afgørelser mv. jf. gældende regler i serviceloven og retssikkerhedsloven også gælder i sager, der er omfattet af frikommuneforsøget.

Kommunernes pligt til at træffe afgørelse om at iværksætte udredning i forbindelse med en sag og en beskrivelse af mål for indsatsen samt adgangen til at klage herover tydeliggøres i lovforslaget.

Hensigten med forsøget er at afprøve nye metoder til inddragelse og udredning af sagerne med henblik på at afprøve, om der hermed sikres en bedre, mere sammenhængende og inddragende proces, som samlet set skaber en bedre indsats og dermed udvikling for barnet eller den unge og familien. Det er derfor en forudsætning for at opnå godkendelse til forsøget, at frikommunerne over for Børne- og Socialministeriet redegør for, hvordan kommunerne vil sikre, at barnet/den unge og dennes familie høres og inddrages, hvordan de vil sikre en tilstrækkelig udredning af barnet eller den unge, at der udarbejdes mål for indsatsen i forhold til barnets trivsel og udvikling, samt at der følges op på disse mål.

Som angivet ovenfor, vil der på baggrund af høringssvarene ske en tydeliggørelse af henholdsvis lovtekst og bemærkningerne med henblik på at sikre såvel forældres rettigheder og inddragelse såvel som barnet og den unges rettigheder i forhold til barnets tarv og inddragelse af barnet i overensstemmelse med FN's Børnekonvention. Det er videre i bemærkningerne til lovforslaget blevet tydeliggjort, at forsøgskommunerne ikke kan få dispensation fra servicelovens § 46 om formålet med den særlige støtte til børn og unge, herunder at støtten skal ydes med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste og skal være tidlig og helhedsorienteret, så problemer så vidt muligt kan forebygges og afhjælpes så tæt på barnet som muligt.

I forhold til høringssvarene om, at der skal ske en tilstrækkelig udredning og oplysning af sagen, herunder af barnets eller den unges støttebehov, skal det bemærkes, at det er en forudsætning for at opnå godkendelse til forsøget, at frikommunerne redegør for, hvordan de sikrer, at sagerne oplyses i tilstrækkelig grad, og at der træffes de fornødne afgørelser om støtte i overensstemmelse med barnets tarv. Kommunerne i forsøget vil fortsat være forpligtigede til at sikre en tilstrækkelig udredning af barnets eller den unges forhold forud for vurdering af støttebehovet. Heri indgår også en faglig vurdering af behovet for inddragelse af det professionelle netværk omkring barnet, eksempelvis omkring skole og fritidsliv. Dette følger også af almindelige forvaltningsretlige grundsætninger (officialprincippet). Der stilles i dag ikke krav i serviceloven om, at et barn eller ung i forbindelse med udredning af støttebehov skal undersøges af sundhedsfagligt personale, og det vil derfor heller ikke være et krav i forbindelse med forsøget. Høringssvarene vedrørende dette giver ikke anledning til lovændringer.

På baggrund af høringssvaret fra Frikommunenetværket 'Børn som vores vigtigste ressource' om ønsket om også at lade unge, der er idømt en sanktion efter straffelovens § 74a, indgå som en del af målgruppen for forsøget, vil lovteksten blive ændret, så også denne gruppe vil være omfattet af forsøget.

Kommunerne i forsøget har i høringssvaret angivet, at de ønsker fritagelse fra en række registreringskrav i forbindelse med behandling af underretninger om bekymring for børn i servicelovens §§ 155 og 155a. For så vidt angår servicelovens § 155, stk. 1, om central registrering af underretninger, er det grundet hensynet til nationale statistikker ikke muligt at undtage forsøgskommunerne fra at skulle registrere de underretninger, som kommunen modtager. Udover § 155, stk. 1 er der i de pågældende bestemmelser ikke krav til kommunens registrering.

I forhold til fritagelse fra de lovgivningsmæssige krav til indberetning til nationale statistikker pågår der i Børne- og Socialministeriet lige nu et ambitiøst arbejde med sanering i de eksisterende indberetningskrav vedr. modtagelse af underretninger om et barn. Det betyder, at der allerede i perioden april til juni 2017 vil bortfalde en række indberetningskrav vedrørende håndtering af underretninger. Det er således Børne- og Socialministeriets forventning, at en række af frikommunernes ønsker vil blive imødekommet som led i denne sanering.

Derudover har Børne- og Socialministeriet kendskab til, at der som led i genudbuddet af det kommunale sagsbehandlingssystem DUBU, som KL er ansvarlig for, også vil

ske en række forenklinger i DUBU med det formål at forenkle og forbedre registreringssystemet

For så vidt angår spørgsmålet om at dokumentere sagsbehandlingskridt i forbindelse med håndtering af underretninger, følger det af den almindelige notatpligt, at alle væsentlige sagsbehandlingskridt, herunder eksempelvis genvurdering af en sag jf. servicelovens § 155a, skal dokumenteres.

Høringssvar angående muligheden for undtagelser fra servicelovens §§ 155 og 155a giver på den baggrund ikke anledning til lovændringer.

Vedrørende høringssvar angående plan for mål for barnets udvikling og opfølgning på indsatsen har bestemmelserne om udarbejdelse af en plan for mål for barnets udvikling i forhold til den iværksatte indsats samt opfølgning herpå jf. lov om frikommunenetværks § 10, stk. 7, og stk. 8, til formål at sikre, at der også i frikommunerne opstilles relevante mål for barnet og den unges udvikling, og at der også følges op på indsatsen og disse mål. I forhold til fristerne for opfølgning på indsatsen over for barnet eller den unge er det i de relevante frikommuneansøgninger angivet, at frikommunerne ønsker at følge tættere op på det enkelte barn, end det fremgår af de minimumskrav til opfølgning, som er angivet i lovgivningen i dag. Børne- og Socialministeriet finder, at dette er nogle yderst relevante målsætninger af stor betydning for virkningen af den støtte, som et barn eller ung modtager. Bestemmelserne om opfølgning har til hensigt at sikre, at frikommunerne som minimum følger op overfor det enkelte barn i overensstemmelse med de gældende krav hertil i serviceloven.

Imidlertid vil der ikke blive opstillet krav om, at der skal ske en hyppigere opfølgning, end serviceloven angiver i dag, da Børne- og Socialministeriet ikke finder, at det vil være i overensstemmelse med intentionerne for frikommuneforsøget. Høringssvar angående bestemmelserne i § 10, stk. 7 og 8, giver derfor ikke anledning til lovændringer.

KL har bemærket, at lovforslagets § 10, stk. 6, hvor det fremgår, at der ikke kan godkendes forsøg med efterværn, sammenholdt med lovforslagets § 10, stk. 12, om oversendelse af en beskrivelse af mål for den iværksatte indsats og støtte i forbindelse med efterværn, når den unge ved det 18 år skifter opholdskommune, virker uklar.

Det skal hertil bemærkes, at børne- og socialministeren efter lovforslagets § 10, stk. 1 og 2, kan godkende forsøg, hvor der helt eller delvist dispenseres fra kravet om en handleplan for barnet eller den unge. Det betyder, at der i forsøgsperioden kan være unge, hvor kommunen vurderer, at der skal træffes afgørelse om efterværn efter servicelovens § 76 i forbindelse med, at den unge fylder 18 år. Da der i disse tilfælde kan være dispenseret fra kravet om en handleplan (for barnet), og da der kan være tilfælde, hvor den unge skifter opholdskommune ved det 18 år, er det nødvendigt, at der tages højde herfor i lovforslaget, så frikommunen i disse tilfælde i stedet kan oversende den beskrivelse af målene for den iværksatte indsats og støtte, der skal udarbejdes, jf. lovforslagets § 7, nr. 3.

2.3.3. Forsøg med forældres handleplan under et barns anbringelse - lovforslagets § 11

Frikommunenetværket 'En plan for en sammenhængende indsats sammen med borgeren' bemærker, at borgerne i målgruppen for forsøget med lovforslaget ikke sikres ret til én sammenhængende handleplan, som netværket havde ønsket. Netværket anfører desuden, at netværket har ønsket én samlet handlingsplan for familien og ikke kun for forældrene. Netværket foreslår en ændring, så familierne får ret til en fælles familieplan, og såfremt familien ikke ønsker at gøre brug af dette, følges de gældende regler om handleplaner for forældrene og barnet eller den unge. Frikommunenetværket bemærker endvidere, at gældende forvaltningsretlige regler om udveksling af op-

lysninger mellem forskellige forvaltningsmyndigheder og mellem forskellige dele af samme forvaltning, kan vanskeliggøre samarbejdet omkring en sammenhængende handleplan på en måde, der ikke er til borgerens bedste. Endelig bemærker netværket, at lovforslaget ikke omfatter dispensation vedrørende registrering og indberetninger til det fælles datagrundlag og det statistiske datavarehus af den indsats, som kommunerne iværksætter på beskæftigelsesområdet, hvilket forudsættes at give konsekvenser i form af dobbeltregistreringer.

Socialpædagogerne støtter alle tiltag, der understøtter en mere helhedsorienteret og fleksibel indsats for borgerne, da det er foreningens erfaring, at det vil være til gavn for borgernes samlede situation. Socialpædagogerne vurderer, at der i høj grad er brug for, at de forskellige handleplaner spiller bedre sammen og bakker op om forsøget med én samlet handleplan.

Selveje Danmark henviser til svaret under lovforslagets § 10.

Rådet for Socialt Udsatte støtter umiddelbart bestræbelsen på at koordinere målsætninger og indsatser for borgere, der modtager støtte på flere områder, og anfører, at det er positivt, når kommuner tager skridt til at forenkle indsatsen over for mennesker med komplekse problemer.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger:

Til bemærkningerne om indberetning til det fælles datagrundlag for beskæftigelsesområdet kan det oplyses, at indberetningerne dels er en forudsætning for en evaluering af forsøget, for samarbejdet mellem aktører på beskæftigelsesområdet, for korrekt kommunal refusion samt for borgerens mulighed for selvbetjening via Jobnet.dk. Beskæftigelsesministeriet medvirker gerne til at afdække løsninger for anvendelsen af it-systemerne i forhold til disse indberetninger og andre muligheder for på den ene side at undgå dobbeltregistrering og på den anden side at sikre indberetningerne.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Med lovforslaget gives der adgang til, at frikommunerne i forhold til forældre, der har en handleplan for støtte og hjælp efter forskellige regler i serviceloven og en plan efter anden lovgivning, kan samle de relevante elementer i en sammenhængende plan for indsatsen i samarbejde med borgeren. Med lovforslaget gives der adgang til, at dele af handleplanen for indsatser, der iværksættes i forhold til barnets eller den unges behov for særlig støtte, som er relevante i forhold til den sammenhængende samlede indsats og dermed den sammenhængende plan for forældrene, kan indgå i en samlet plan for forældrene (familien).

Hensigten med servicelovens § 140 er at sikre, at barnet eller den unge får den rette støtte i forhold til de behov, der er afdækket i den børnefaglige undersøgelse. Det er Børne- og Socialministeriets opfattelse, at handleplanen er et centralt redskab i forhold til styring af støtten til barnet eller den unge og til at sikre den tydelige sammenhæng mellem de problemer og behov, der afdækkes i den børnefaglige undersøgelse, og beskrivelsen i handleplanen af de konkrete mål i forhold til barnets eller den unges trivsel og udvikling fastholdes. Det er Børne- og Socialministeriets vurdering, at det ikke er tilstrækkeligt tydeligt beskrevet i ansøgning eller høringssvar, hvordan netværket vil sikre, at indsatser og mål, der alene er rettet mod barnet eller den unge, ikke forsvinder i en samlet handleplan for familien.

Børne- og Socialministeriet finder desuden ikke, at det er tilstrækkeligt tydeligt beskrevet, hvordan det sikres, at der med en samlet plan for familien ikke videregives fortrolige oplysninger fx om barnets eller den unges eller forældres misbrug, diagnoser eller andre personfølsomme oplysninger til andre. Det gælder fx i sammenbragte familier, hvor der er andre forældremyndighedsindehavere for børnene, som ikke indgår i den familie, som er en del af forsøget, eller i sager, hvor barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet, og hvor relevante dele af barnets eller den unges handleplan skal

udleveres til anbringelsesstedet. Samtidig kan der være oplysninger om forældrene eller en forælders samlevers private forhold, som de ikke nødvendigvis ønsker, skal fremgå af en samlet handleplan, der også omfatter barnet eller den unge.

Børne- og Socialministeriet finder det på den baggrund ikke hensigtsmæssigt at ændre lovforslaget, så der kan dispenseres fra kravet i servicelovens § 140 om, at der skal udarbejdes en særskilt handleplan, inden der træffes afgørelse om foranstaltninger efter servicelovens § 52 om særlig støtte til børn og unge eller §§ 76 og 76 a.

2.3.4. Forsøg med optagelse på et bestemt botilbud for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der ikke modsætter sig en flytning, men ikke kan give informeret samtykke – lovforslagets § 12

Danske Regioner tilslutter sig forsøget.

Ankestyrelsen bemærker, at styrelsen for tiden har principielle overvejelser om, hvorvidt servicelovens § 129, stk. 1, kan anvendes i situationer, hvor botilbuddet efter borgerens optagelse ikke betragtes som egnet, idet borgeren mistrives i det valgte botilbud. Disse borgere vil, hvis det vurderes muligt at anvende bestemmelsen i sådanne tilfælde, kunne være omfattet af fritvalgsreglerne, når et nyt botilbud skal findes. Ankestyrelsen bemærker desuden, at der i tredjesidste afsnit på side 28 henvises til § 12, stk. 1, i serviceloven, men at styrelsen forudsætter, at der menes lovforslagets § 12, stk. 1.

Socialpædagogerne bemærker, at det er vigtigt, at der ikke her sker en forskydning henimod mere pleje og mindre socialpædagogisk støtte.

Selveje Danmark anbefaler, at det i bemærkningerne indskrives, at de kommuner, der ønsker at indgå i forsøg efter bestemmelsen skal beskrive, hvordan borgeren inddrages i den endelige beslutning, og at borgerens ønske, såfremt det er pædagogisk og økonomisk rimeligt, skal imødekommes. Forsøget bør fastholde og udvikle det enkelte menneskes indflydelse på sit eget liv og ikke blot give kommuner hjemmel til at overflytte borgere til egne tilbud med henblik på at fylde egne tomme pladser.

Frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' mener, at målgruppen for forsøget bør være den samme, som den målgruppe, der er omfattet af magtreglerne og defineret i § 124 a, og netværket foreslår derfor, at bestemmelsens stk. 2 slettes.

Frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' mener, at formålet med at udvide den lempelige flytteregel i § 129 stk. 2 er at undgå de skærpede betingelser for flytning i § 129 stk. 1, så borgere, der ikke kan give samtykke, men som forholder sig passivt til en flytning, kan flyttes mellem botilbud. Hvis det også er ministeriets opfattelse, at det kun er de lempelige betingelser i § 129 stk. 2, der skal være opfyldt, opfordres ministeriet til at præcisere, hvilke af bestemmelserne i §§ 131 – 133, der er gældende for den nye forsøgshjemmel.

DH fraråder kraftigt forsøget og anfører, at flytning uden samtykke er et voldsomt indgreb i den enkeltes selvbestemmelse og ikke egner sig til forsøgsvirksomhed, da der er tale om en irreversibel beslutning med store konsekvenser for de pågældende borgere. DH mener, at det er afgørende, at der er en uvildig statslig myndighed, der kontrollerer kommunens sagsbehandling i forhold til flytning uden samtykke. DH mener ikke, det er tilstrækkeligt, at en værge beskikket af statsforvaltningen giver samtykke til flytningen. DH mener, at der er risiko for, at mennesker med handicap, der ikke kan afgive informeret samtykke, flyttes alene af økonomiske årsager. DH opfordrer derfor til, at det i lovforslaget præciseres, hvilken målgruppe forsøget vedrører.

Rådet for Socialt Udsatte finder det ikke rimeligt, at socialfaglige hensyn og hensyn til borgernes retssikkerhed skal vige til fordel for en bedre styring af kommunens udgifter. Rådet anfører, at det bør sikres, at der er en tredje uafhængig instans, der efterprøver beslutningen, som i de eksisterende regler.

LOS mener ikke, at forsøgsordningen bør omfatte fravigelsen af servicelovens § 129, da optagelse i særlige botilbud uden samtykke er et væsentligt indgreb i borgerens selvbestemmelsesret.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Henvisningen til § 12, stk. 1 i serviceloven ændres til § 12, stk. 1 i lov om frikommunenetværk.

Det er allerede præciseret i lovforslagets bemærkninger, at målgruppen for forsøget svarer til målgruppen i servicelovens § 124 a, forudsat at borgerens handlekommune efter serviceloven er frikommune i frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde'.

Det tilføjes i bemærkningerne, at frikommunerne skal beskrive, hvordan borgeren inddrages i den endelige beslutning.

For så vidt angår risikoen for, at der i forhold til ældre borgere med kognitive og kommunikative funktionsnedsættelser sker en forskydning henimod mere pleje og mindre socialpædagogisk bistand, bemærkes det, at udgangspunktet for lovforslaget er, at livsvilkårene for borgere med psykisk funktionsnedsættelse forandrer sig i løbet af deres liv. Deres funktionsnedsættelse kan ændre sig, eller der kan ske forandringer i deres nærmiljø. Når flere borgere med psykisk funktionsnedsættelse lever længere, er det langt fra sikkert, at det botilbud, som er borgerens aktuelle hjem, er det bedst egnede for borgeren resten af vedkommendes liv.

For så vidt angår risikoen for, at mennesker med handicap, der ikke kan give et informeret samtykke, flyttes alene af økonomiske årsager, bemærkes det, at det fremgår af lovforslaget, at det er et krav, at ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, samt at det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt mest hensigtsmæssigt for den pågældende. Endelig er det et krav, at personen ikke modsætter sig flytning, samt at den værge, som statsforvaltningen har udpeget efter servicelovens § 131, tiltræder flytningen.

For så vidt angår behovet for, at en uvildig statslig myndighed eller en tredje uafhængig instans kontrollerer eller efterprøver kommunernes sagsbehandling, bemærkes det, at det allerede fremgår af lovforslagets bemærkninger, at frikommunerne skal være særligt opmærksomme på at sikre borgernes retssikkerhed. Såfremt borgeren i ord eller handling modsætter sig flytningen, eller det på forhånd vurderes, at en borger vil modsætte sig en flytning, kan flytningen ikke gennemføres. I disse tilfælde skal kommunalbestyrelsen overveje, hvorvidt det bør indstilles til statsforvaltningen at træffe afgørelse om flytning efter § 129, stk. 1, i serviceloven. Dertil kommer, at servicelovens § 133 finder anvendelse, hvilket indebærer, at en afgørelse kan påklages til Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven). Der vil fx kunne klages ved uenighed om, hvorvidt ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at borgeren kan få den nødvendige hjælp.

For så vidt angår behovet for at henvise til §§ 131-133 i lovforslaget, bemærkes det, at disse er medtaget for at understrege, at bestemmelserne om statsforvaltningens afgørelser om optagelse i særlige botilbud uden samtykke, advokatbistand og klage til Ankestyrelsen fortsat finder anvendelse i de tilfælde, hvor borgeren i ord eller handling modsætter sig flytningen, eller det på forhånd vurderes, at en borger vil modsætte sig en flytning, og kommunalbestyrelsen derfor skal overveje, hvorvidt det bør indstilles til statsforvaltningen at træffe afgørelse om flytning efter § 129, stk. 1, i serviceloven.

2.3.5. Forsøg med at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer for en person med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, hvis denne person ikke modsætter sig dette – lovforslagets § 13

Danske Seniorer er indforstået med forsøget, da udvidet anvendelse af pejle- og alarmsystemer skønnes at øge den reelle bevægelsesfrihed for demensramte.

Danske Regioner tilslutter sig forsøget, men anfører, at det af respekt for borgeren, herunder hensynet til selvbestemmelse og medbestemmelse, må være en forudsætning, at borgeren så vidt muligt inddrages forud for en beslutning om anvendelse af teknologiske løsninger. Organisationen mener endvidere, at det er relevant, at der foretages en vurdering og undersøgelse af, om de eksisterende regler på magtanvendelsesområdet for voksne er forældede i forhold til den teknologiske udvikling.

Ankestyrelsen bemærker, at personkredsen for bestemmelsen er personer, der modtager eller vil kunne modtage personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand mv. efter servicelovens §§ 83-87, behandling efter §§ 101 og 102 eller aktive tilbud efter §§ 103 og 104. Ankestyrelsen foreslår desuden, at kommunen løbende skal følge op på, om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer er nødvendige.

KL ønsker det præciseret, hvordan en bolig defineres, da det fremstår uklart. Det er vigtigt at have et klart anvendelsesområde for bestemmelsen.

FOA anfører, at forsøget vil pålægge den enkelte institution og ansatte et stort ansvar i forhold til en vurdering af, hvorvidt anvendelse af frihedsbegrænsende teknologier lever op til kravene i lovgivningen eller går mod børnekonventionen og menneskerettighedernes krav om ret til personlig frihed og respekt for person- og brevhemmelighed. FOA mener at det er afgørende, at borgerenes retssikkerhed ikke kompromitteres ved disse muligheder for indgreb og overskridelse af den personlige frihed og ret til privatliv.

Socialpædagerne mener, at magtanvendelser så vidt muligt skal undgås, men at det i visse tilfælde vil være den mindst muligt indgribende foranstaltning at give øget magtbeføjelse til brug af velfærdsteknologi frem for de konsekvenser, det kan have, ikke at benytte denne velfærdsteknologi. Der bør dog altid være tale om en konkret og individuel vurdering, ligesom det altid bør forsøges at opnå borgerens samtykke.

Socialpædagerne er meget opmærksomme på, at der ikke sker u hensigtsmæssig forskydning mod mere digital overvågning end eksempelvis brug af socialpædagogiske forebyggende indsatser. Derfor mener Socialpædagerne, at det er vigtigt, at frikommuneforsøget monitoreres. Erfaringerne fra frikommuneforsøget bør ligeledes inddrages i servicegennemgangen af magtanvendelsesreglerne.

Ældre Sagen finder det vigtigt at afsøge, hvorledes øgede muligheder for anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer kan medføre færre magtanvendelser, lavere medicinforbrug, mere tryghed og privatliv for borgeren og anvendelse af færre ressourcer på overvågning af enkelte borgere. Ældre Sagen afventer derfor en grundig evaluering af resultaterne mht. forsøg med også at bruge alarm- og pejlesystemer indenfor rammerne af botilbuddet, plejehjemmet mv.

Ældre Sagen mener, at brugen bør begrænses og at det i evalueringen og kriterierne for forsøget bør understreges, at anvendelsen af de omfattede teknologier sker med den forudsatte hensyntagen til såvel pligten til at drage omsorg for en borger samt hensynet til borgerens frihed, værdighed og selvbestemmelse og ikke af hensyn til muligheden for personalereduktioner.

Frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' er blevet opmærksom på, at formuleringen i § 13, stk. 4, fremgår af netværkets

ansøgning, men at det ikke fungerer i praksis at bede driftsherren om at træffe myndighedsafgørelser i sager, hvor borgerens handlekommune og driftsherren ikke er den samme. Det er netværkets opfattelse, at det er en forudsætning for at anvende forsøgshjemlen, at driftsherren er en del af frikommunenetværket, hvorimod borgerens handlekommune ikke behøver være det. Netværket foreslår i stedet, at § 13 stk. 1 nr. 1 slettes, og at stk. 1 nr. 2 kommer til at finde anvendelse for både borgere, der modsætter sig og ikke modsætter sig. Det betyder, at driftsherren af tilbuddene kan iværksætte anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer, uanset om borgeren modsætter sig og uden at skulle træffe myndighedsafgørelser. Det er netværkets opfattelse, at borgerens retssikkerhed er sikret ved, at driftsherren skal indhente samtykke fra borgerens handlekommune, uanset om denne er frikommune i netværket eller ej. Det bemærkes, at såfremt anbefalingen fra netværket følges, vil § 13 stk. 2 og stk. 4 skulle konsekvensrettes i overensstemmelse hermed. Samtidig bør der indføres en klageadgang for væрге og pårørende i forhold til driftsherrens beslutning om iværksættelse af personlige alarm- og pejlesystemer.

DH er forbeholdne over for forslaget, men bemærker, at det kan være formålstjenligt at se på, om teknologisk overvågning kan være mindre indgribende end personaleovervågning. DH anfører, at der er en risiko for, at der udvikler sig en praksis i retning af mere og mere overvågning som erstatning for personale og pædagogik. DH mener endvidere ikke, at man kan begrunde brugen af personlige alarm- og pejlesystemer med den løbende teknologiske udvikling og den udbredte brug af teknologi hos den brede befolkning, da befolkningen bredt set vælger teknologien til frivilligt. DH mener, at der ved brug af alarm- og pejlesystemer altid skal træffes en afgørelse af kommunalbestyrelsen. DH mener ikke, at beslutningen om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer bør gøres tidsubegrænset. DH finder det uklart, om der ved opsættelsen af alarm- eller pejlesystemer skal indhentes samtykke fra værgen. DH mener, at der altid skal være et samtykke fra værgen, når borgeren ikke selv kan give samtykke. Det fremgår af stykke 4, at en borger der opholder sig i et botilbud i en af frikommunenetværkets kommuner, men har en handlekommune der ikke er en del af frikommunenetværket, kan blive omfattet af forsøget, hvis borgerens handlekommune samtykker. DH mener ikke det er hensigtsmæssigt, at forsøget udbredes til andre kommuner end kommunerne i frikommunenetværket.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at der er forskellige hensyn at tage i situationer, hvor personer forlader deres private bolig inden for rammerne af et botilbud (men som ikke forlader selve botilbuddet) og situationer, hvor personer forlader selve botilbuddet. Instituttet bemærker desuden, at personer med en erhvervet, fremadskridende mental svækkelse med tiden kan ændre adfærd. På den baggrund anbefaler instituttet, at alle afgørelser om brug af alarm- og pejlesystemer træffes for en afgrænset periode efter en konkret risikovurdering.

LOS anfører, at forslaget ikke må få karakter af overvågning, hvilket anvendelse af pejlesystemer kan udgøre.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Overordnet kan det bemærkes, at det fremgår af lovforslaget, at servicelovens § 124 finder anvendelse i forsøg, der godkendes efter det foreslåede stk. 1. Dette indebærer bl.a., at anvendelse af magt og andre indgreb i den enkeltes selvbestemmelsesret skal begrænses til det absolut nødvendige, og at sådanne foranstaltninger aldrig må erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand. Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, så der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe. Dette er tydeliggjort i bemærkningerne til lovforslaget på baggrund af hørings svarene.

Det fremgår endvidere af det foreslåede stk. 4, at anvendelsen af personlige alarm- og pejlesystemer skal ske ”med hensyntagen til såvel pligten til at drage omsorg for en borger samt hensynet til borgerens frihed, værdighed og selvbestemmelse.” Det er på baggrund af høringssvarene indskrevet i bemærkningerne til lovforslaget, at dette bl.a. indebærer, at ordningen skal baseres på et tæt samarbejde med den enkelte borger, som teknologierne anvendes i forhold til.

Det bemærkes desuden i forlængelse af ovenstående, at forsøget overordnet ses at flugte med de ovennævnte hensyn, da det netop bl.a. har til formål at understøtte kommunalbestyrelsens omsorgspligt overfor borgere med betydelig psykisk funktionsnedsættelse ved at give øget adgang til at anvende teknologiske løsninger, der ønskes at træde i stedet for mere indgribende foranstaltninger i form af magtanvendelse efter servicelovens bestemmelser herom.

På baggrund af høringssvarene fra bl.a. Institut fra Menneskerettigheder og Danske Handicaporganisationer udgår forslaget om at give adgang til tidsubegrænsede afgørelser om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer for personer, der udsætter sig selv eller andre for risiko ved at forlade deres bolig indenfor rammerne af et botilbud. Det er her lagt til grund, at forskellige risici gør sig gældende, når en person henholdsvis forlader sin bolig indenfor rammerne af et botilbud (men ikke forlader botilbuddet), og når personen helt forlader botilbuddet.

Reguleringen af forsøgets målgruppe er desuden justeret på baggrund af høringssvarene. Dette indebærer dels, at borgere, der ikke har ophold i en kommune i frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde, ikke kan indgå i forsøget, uanset at deres handlekommune efter serviceloven er del af frikommunenetværket.

For så vidt angår det anførte om, at det ikke skulle være hensigtsmæssigt at lade borgere, der opholder sig i et botilbud i en frikommune, men som har en anden handlekommune efter serviceloven, omfatte, kan ministeriet oplyse, at den ønskede begrænsning af målgruppen ikke er imødekommet. Der er i denne sammenhæng lagt vægt på, at et ambitiøst arbejde med forsøget understøttes bedst, hvis alle beboere i et botilbud eller lignende boform som udgangspunkt kan være i målgruppen for forsøget, uanset at en del af beboerne måtte have fået ophold på botilbuddet på baggrund af henvisning fra deres tidligere opholdskommune, som dermed fortsat er borgernes handlekommune efter serviceloven. Der er desuden lagt vægt på hensynet til at ligestille alle beboere i et botilbud, så beboere med en anden handlekommune end opholdskommunen ikke udelukkes fra de mulige fordele ved at anvende personlige alarm- og pejlesystemer.

Imidlertid er lovforslaget på baggrund af høringssvaret justeret for at understøtte samarbejdet mellem en borgerens opholds- og handlekommune, når disse ikke er sammenfaldende. Det fremgår således nu eksplicit, at afgørelser om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer efter lovforslagets § 13, stk. 1, træffes af kommunalbestyrelsen i en borgers handlekommune efter serviceloven, når borgeren ikke har ophold i samme kommune. Det er endvidere fastsat, at en sådan afgørelse skal træffes på baggrund af en indstilling fra den kommune, som borgeren har ophold i. Det er angivet, at opholdskommunens indstilling bør indeholde faglige begrundelser for det indstillede, herunder hvordan borgeren ventes at profitere af de ønskede foranstaltninger. Endelig fremgår det, at borgerens opholdskommune kan iværksætte anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer efter stk. 1, nr. 2, betinget af samtykke fra borgerens handlekommune, når de to ikke er sammenfaldende. Der lægges ikke op til at regulere, hvordan dette samtykke indhentes.

Ud fra en retssikkerhedsbetragtning findes det afgørende, at der skal træffes en myndighedsafgørelse, hvis der skal anvendes personlige alarm- og pejlesystemer i forhold

til borgere, der modsætter sig dette. Forslaget om adgang til at iværksætte dette uden myndighedsadgang er derfor ikke imødekommet.

For så vidt angår de anførte ønsker om, at anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer altid skal kræve godkendelse af en værge, mener ministeriet, at principperne for inddragelse af værger i servicelovens eksisterende bestemmelser om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer også bør finde anvendelse i frikommuneforsøg herom, da der ikke ses at være fagligt belæg for at differentiere her. Den ønskede ændring er derfor ikke gennemført. Det er imidlertid tydeliggjort i bemærkningerne, at kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydeligt nedsat psykisk funktions-evne.

For så vidt angår de anførte ønsker om, at der ved brug af personlige alarm- og pejlesystemer altid skal træffes en afgørelse af kommunalbestyrelsen, mener ministeriet, at hensynet til hurtigt og effektivt at kunne forebygge fx personskade er tilstrækkeligt tungtvejende til, at det er forsvarligt at give den foreslåede adgang til at anvende personlige alarm- og pejlesystemer uden myndighedsafgørelse, når en borger i målgruppen ikke modsætter sig dette, og indenfor de i øvrige opsatte rammer, der har til formål at tilgodese borgerens retssikkerhed. Det bemærkes desuden, at dette allerede er retstilstanden for den del af målgruppen for servicelovens § 125, hvis nedsatte funktionsevne er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, der er fremadskridende. Den ønskede ændring er derfor ikke gennemført.

For så vidt angår det anførte om at præcisere beskrivelsen af personkredsen for servicelovens § 124a bemærker ministeriet, at lovforslaget et justeret på baggrund heraf.

For så vidt angår forslaget om, at kommunen løbende skal følge op på, om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer er nødvendige, er lovforslaget tilrettet på den baggrund. Det fremgår nu eksplicit, at mindsteindgrebsprincippet, der jf. den foreslåede § 13, stk. 2, skal gælde, medfører forpligtelse for kommunalbestyrelsen til løbende at påse, at princippet om at anvende den mindst muligt indgribende foranstaltning overholdes.

Det er desuden præciseret enkelte steder i lovforslaget, hvordan en bolig defineres, på baggrund af ønske herom.

2.3.6. Forsøg med i en afgrænset periode at anvende situationsbestemt video- audio- og bevægelsesovervågning for en person med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne – lovforslagets § 14

Danske Regioner tilslutter sig forsøget og anfører samme bemærkninger som til lovforslagets § 13.

Danske Seniorer har forståelse for ønsket om forsøget og bemærker, at der på længere sigt vil skulle tages stilling til anvendelse af de muligheder, moderne teknologi giver for borgerne og kommunerne. Foreningen anfører, at det er meget vigtigt, at det respekteres, hvis borgeren modsætter sig sådan overvågning, og det bør anvendes, så det alt i alt er til fordel for borgeren og ikke iværksættes som en spareøvelse.

Ankestyrelsen foreslår, at det nærmere beskrives, hvordan retten til at klage sikres, når der ikke er nogen nærmeste pårørende eller værge. Det bør overvejes, om der bør iværksættes værgemål for disse personer.

KL ønsker det præciseret, hvordan en bolig defineres, da det fremstår uklart. Det er vigtigt at have et klart anvendelsesområde for bestemmelsen.

Socialpædagogerne mener, at magtanvendelser så vidt muligt skal undgås, men at det i visse tilfælde vil være den mindst muligt indgribende foranstaltning at give øget magtbeføjelse til brug af velfærdsteknologi frem for de konsekvenser, det kan have, ikke at benytte denne velfærdsteknologi. Der bør dog altid være tale om en konkret og individuel vurdering, ligesom det altid bør forsøges at opnå borgerens samtykke.

Socialpædagogerne er meget opmærksomme på, at der ikke sker u hensigtsmæssig forskydning mod mere digital overvågning end eksempelvis brug af socialpædagogiske forebyggende indsatser. Derfor mener Socialpædagogerne, at det er vigtigt, at frikommuneforsøget monitoreres. Erfaringerne fra frikommuneforsøget bør ligeledes inddrages i servicegennemgangen af magtanvendelsesreglerne.

Ældre Sagen understreger, at formålet med overvågning bør være færre magtanvendelser, lavere medicinforbrug, mere tryghed og privatliv for borgeren og ikke at skære ned på personalebemanning mv. Det er afgørende, at der indhentes samtykke fra borgerens nærmeste pårørende eller værge, og at det udelukkende er korterevarende situationsbestemt overvågning og ikke kontinuerlig overvågning. Så vidt muligt bør man også søge at nå til klarhed om borgerens ønsker mht. teknologi på så tidligt et tidspunkt som muligt, før en fremadskridende mental svækkelse umuliggør tilsagn eller det modsatte.

Ældre Sagen anfører, at der bør etableres et log-in system, som forhindrer, at uvedkommende kan få adgang til overvågningen, ligesom det skal være muligt at se, hvem og hvor længe der har været logget ind for at kunne forhindre eventuelle overskridelser af reglerne og misbrug. Ældre Sagen foreslår, at det mere præcist beskrives, hvad "tungtvejende grunde" for længerevarende overvågning indebærer. Endelig anfører Ældre Sagen, at overvågning bør foretages med sådanne vinkler og billedudsnit, som er mindst indgribende i forhold til privatlivets fred.

Frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' henviser til bemærkningerne til § 13 og anfører, at også anvendelsen af situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning bør kunne iværksættes af driftsherren, således at denne ikke skal træffe myndighedsafgørelse herom.

Frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' vurderer ikke, at det er retssikkerhedsmæssigt forsvarligt over for borgere, at et stedfortrædende samtykke til overvågning i botilbud kan gives af det kommunalt ansatte personale, som ikke nødvendigvis repræsenterer en tilstrækkelig uvildighed i forhold hertil.

DH er forbeholdne over for forsøget, men anfører, at det kan være formålstjenesteligt at se på, om teknologisk overvågning kan være mindre indgribende end personaleovervågning. DH anfører, at der er en risiko for, at der udvikler sig en praksis i retning af mere og mere overvågning, som erstatning for personale og pædagogik. DH er derfor tilfredse med, at der med forsøget er tale om en myndighedsafgørelse af tidbegrænset varighed, og at der skal indhentes samtykke hos værge eller pårørende. DH mener ikke, det er hensigtsmæssigt, at to medarbejdere med kendskab til borgeren skal kunne afgive et samtykke på vegne af borgeren. DH mener ikke, at det er hensigtsmæssigt, at forsøget udbredes til andre kommuner end kommunerne i frikommunenetværket. DH er tilfredse med, at det af stk. 4 fremgår, at godkendelsen er betinget af, at kommunen redegør for, hvordan ordningen tilrettelægges, så der ikke sker en kontinuerlig overvågning af borgeren.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at proceduren for iværksættelse af og samtykke til situationsbestemt overvågning overvejes nærmere med henblik på at øge retssikkerheden i afgørelser herom. Instituttet bemærker, at der ikke er foreslået regler eller retningslinjer for inddragelse af den person, der søges overvåget eller for løsning af de problemer, der kan opstå, hvis de nærmeste pårørende er uenige, herunder

eventuelt også uenige om, hvem der skal betragtes som 'nærmeste pårørende'. Institutet anfører, at det kan være problematisk at lade medarbejdere træffe afgørelse om overvågning, og at der derfor kan være behov for formelt at udpege en repræsentant eller eventuelt beskikke en værge. Institutet anbefaler desuden, at det i bemærkningerne til § 14 anførte om adoptivbørn udgår, da adoptivbørn efter instituttets vurdering må henregnes til slægtninge i lige linje og dermed anses som 'nærmeste pårørende'.

LOS finder, at én af betingelserne for benyttelsen af overvågning bør være, at der foreligger en reel risiko for at borgeren gør skade på sig selv eller andre. Endeligt udtrykker LOS bekymring ved, at borgere bliver overvåget, idet foranstaltningen ikke værner om borgerens rettighed til privatlivets fred jf. grundlovens § 72. Endvidere bør de i lovforslaget nævnte hensyn varetages på anden vis, herunder gennem pædagogiske indsatser.

Rådet for Socialt Udsatte finder ikke, at bedre styring af udgifterne er en tilstrækkelig begrundelse for øget brug af overvågning. Rådet anfører, at det må være et klart kriterium, at brugen af overvågning er til klar gavn og fordel for borgeren, og at der generelt skal være et intensiveret tilsyn med kommunens brug af disse midler, så det sikres, at den elektroniske overvågning ikke erstatter varme hænder.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Overordnet kan det bemærkes, at det fremgår af lovforslaget, at servicelovens § 124 finder anvendelse i forsøg, der godkendes efter det foreslåede stk. 1. Dette indebærer bl.a., at anvendelse af magt og andre indgreb i den enkeltes selvbestemmelsesret skal begrænses til det absolut nødvendige, og at sådanne foranstaltninger aldrig må erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand. Magtanvendelse skal udøves så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til den pågældende og andre tilstedeværende, således at der ikke forvoldes unødigt krænkelser eller ulempe. Dette er tydeliggjort i bemærkningerne til lovforslaget på baggrund af hørings svarene.

Det fremgår endvidere af det foreslåede stk. 4, at anvendelsen af de omfattede teknologier sker "med hensyntagen til såvel pligten til at drage omsorg for en borger samt hensynet til borgerens frihed, værdighed og selvbestemmelse." Det er indskrevet i bemærkningerne til lovforslaget, at dette bl.a. indebærer, at ordningen skal baseres på et tæt samarbejde med den enkelte borger, som teknologierne anvendes i forhold til.

Det bemærkes desuden i forlængelse af ovenstående, at forsøget overordnet ses at flugte godt med de ovennævnte hensyn, da det netop bl.a. har til formål at understøtte kommunalbestyrelsens omsorgspligt overfor borgere med betydelig psykisk funktionsnedsættelse ved at give øget adgang til at anvende teknologiske løsninger, der ønskes at træde i stedet for mere indgribende foranstaltninger i form af magtanvendelse efter servicelovens bestemmelser herom.

Reguleringen af forsøgets målgruppe er desuden justeret på baggrund af hørings svarene. Dette indebærer dels, at borgere, der ikke har ophold i en kommune i frikommunenetværket om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde, ikke kan indgå i forsøget, uanset at deres handlekommune efter serviceloven er del af frikommunenetværket.

For så vidt angår det anførte om, at det ikke skulle være hensigtsmæssigt at lade borgere, der opholder sig i et botilbud i en frikommune, men som har en anden handlekommune efter serviceloven, omfatte, kan ministeriet oplyse, at den ønskede begrænsning af målgruppen ikke er imødekommet. Der er i denne sammenhæng lagt vægt på, at et ambitiøst arbejde med forsøget understøttes bedst, hvis alle beboere i et botilbud eller lignende boform som udgangspunkt kan være i målgruppen for forsøget, uanset at en del af beboerne måtte have fået ophold på botilbuddet på baggrund af henvisning fra deres tidligere opholdskommune, som dermed fortsat er borgernes

handlekommune efter serviceloven. Der er desuden lagt vægt på hensynet til at ligestille alle beboere i et botilbud, så beboere med en anden handlekommune end opholdskommunen ikke udelukkes fra de mulige fordele ved at anvende de omfattede teknologiske løsninger.

Imidlertid er lovforslaget på baggrund af høringssvaret justeret for at understøtte samarbejdet mellem en borgerens opholds- og handlekommune, når disse ikke er sammenfaldende. Det fremgår således nu eksplicit, at afgørelser om anvendelse af situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning efter lovforslagets § 14, stk. 1 træffes af kommunalbestyrelsen i en borgers handlekommune efter serviceloven, når borgeren ikke har ophold i samme kommune. Det er endvidere fastsat, at en sådan afgørelse skal træffes på baggrund af en indstilling fra den kommune, som borgeren har ophold i. Det er angivet, at opholdskommunens indstilling bør indeholde faglige begrundelser for det indstillede, herunder hvordan borgeren ventes at profitere af de ønskede foranstaltninger.

Ud fra en retssikkerhedsbetragtning findes det afgørende, at der skal træffes en myndighedsafgørelse, hvis de omfattede teknologiske løsninger skal anvendes i forhold til borgere, der ikke samtykker heri. Forslaget om adgang til at iværksætte dette uden myndighedsadgang er derfor ikke imødekommet.

Til det anførte om at overveje proceduren for iværksættelse af og samtykke til situationsbestemt overvågning for at styrke borgerens retssikkerhed samt forslaget om inddragelse af en beskikket værge bemærkes det, at lovforslaget er ændret, så det nu er en forudsætning for at anvende situationsbestemt overvågning, at der er indhentet samtykke fra enten pårørende eller fra en beskikket værge. En anbefaling fra to medarbejdere med kendskab til borgeren og faglig indsigt i området er således ikke længere tilstrækkeligt for at igangsætte en foranstaltning. Der er lagt til grund, at ændringen ses som en retssikkerhedsmæssig forbedring, som efter det oplyste ikke vurderes at være en væsentlig udfordring for frikommuneforsøget.

De anførte ønsker om at slette eksemplerne med adoptivbørn og støttekontaktpersoner er imødekommet.

For så vidt angår forslaget om, at kommunen løbende skal følge op på, om anvendelse af personlige alarm- og pejlesystemer er nødvendige, er lovforslaget tilrettet på den baggrund. Det fremgår nu eksplicit, at mindsteindgrebsprincippet, der jf. den foreslåede § 13, stk. 2, skal gælde, medfører forpligtelse for kommunalbestyrelsen til løbende at påse, at princippet om at anvende den mindst muligt indgribende foranstaltning overholdes.

Det er desuden præciseret enkelte steder i lovforslaget, hvordan en bolig defineres, på baggrund af ønske herom.

På baggrund af høringssvarene er der i lovforslagets bemærkninger til den foreslåede § 14 indsat et eksempel på, hvad "tungtvejende grunde" for længerevarende overvågning af en person ved hjælp af de omfattede teknologier kan være.

I forhold til det anførte om, at én af betingelserne for at benytte overvågning bør være, at der foreligger en reel risiko for, at borgeren gør skade på sig selv eller andre, kan ministeriet oplyse, at det vil være en forudsætning for godkendelse af en forsøgsansøgning efter bestemmelsen, at frikommunen har redegjort for forsøgets tilrettelæggelse, herunder for, hvilke kriterier der skal gælde for anvendelse af den ønskede situationsbestemte video-, audio- eller bevægelsesovervågning.

2.3.7. Forsøg med tilkøbsydelse efter § 85 i lov om social service – lovforslagets § 15

Kommunernes Lønningsnævn tilslutter sig udkastet til lovforslagsbemærkninger om løn- og ansættelsesforhold i forbindelse med tilkøbsydelse. Kommunernes Lønningsnævn anfører, at lovbemærkninger om at personalet skal være dækket af de løn- og ansættelsesforhold, som følger af deres ansættelse, må forudsættes at inkludere de relevante overenskomster.

Ankestyrelsen foreslår, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at sørge for, at borgernes behov for hjælp efter servicelovens § 85 er afdækket, inden borgeren kan tilbydes tilkøbsydelse. Ankestyrelsen foreslår desuden, at socialtilsynets tilsynsforpligtelse uddybes, så det er tydeligt hvad socialtilsynet skal føre tilsyn med og hvordan.

KL ønsker en præcisering af lovbemærkningerne om at leverandøren skal være omfattet af en arbejdsgiverforsikring, herunder hvad forpligtelsen indebærer og om kommunerne kan opfylde denne forpligtelse som selv-forsikrede.

Arbejdsgiverforeningen KA og Selveje Danmark er imod forsøget, og anfører, at lovforslaget gør op med kommunalfuldmagten.

Selveje Danmark anfører, at forsøget omfatter en stor andel af det samlede marked i Danmark.

Arbejdsgiverforeningen KA opfordrer til, at OECD's anbefalinger for prissætning følges fuldt ud. På baggrund af en analyse fra maj 2016, som er udarbejdet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen for Konkurrencerådet, anbefaler Arbejdsgiverforeningen KA at der ved prissættelsen tages højde for, at kommunerne kan have skattemæssige fordele og bedre lånemuligheder, ligesom der bør medregnes et passende afkast af den investerede kapital.

Dansk Erhverv finder det uforståeligt, at forsøget sker parallelt med at regeringen igangsætter et servicetjek af offentlige erhvervsaktiviteter. Dansk Erhverv mener, at forslaget i sig selv er konkurrenceforvridende, idet kommunerne her får lov til at konkurrere på et ikke-offentligt marked.

Dansk Erhverv og Selveje Danmark bemærker, at der vil være betydelige økonomiske konsekvenser forbundet med forsøget, da der vil være private leverandører, som mister kunder. Dansk Erhverv og Selveje Danmark finder det kritisabelt, at det ikke anerkendes i lovdokumentets obligatoriske vurdering af omkostninger for erhvervslivet, at forsøget risikerer at få endog vidtrækkende økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, fordi kommunerne overtager opgaver, som i dag er et privat marked.

Dansk Erhverv finder, at lovdokumentet bidrager til en risiko for konkurser i hjemmeplejen. Dansk Erhverv bemærker, at det sker mens regeringen har igangsat en undersøgelse, der netop skal identificere årsager til konkurser i hjemmeplejen.

Selveje Danmark og Arbejdsgiverforeningen KA anbefaler, at der, såfremt kommunerne får tilladelse til at sælge tilkøbsydelse, etableres en klagemulighed, der uafhængigt kan afprøve om kommunernes aktivitet er konkurrenceforvridende.

Dansk Erhverv anfører, at det ikke er nok at henvise til klageadgang til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, da det er særdeles vanskeligt i praksis. Dansk Erhverv ønsker derfor, at Økonomi- og Indenrigsministeriet forpligtes til aktivt at både påse og godkende den konkrete prissætning på tilkøbs- og merydelse. Det bør være et krav til kommunerne i de enkelte frikommunenetværk, at det sker på baggrund af indsendelse af revisionspåtegning. Dansk Erhverv ønsker endvidere, at det påhviler kommunerne særskilt at beregne alle deres tilkøbskategorier, og at alle priser fremlægges på Økonomi- og Indenrigsministeriets hjemmeside.

Dansk Erhverv ønsker, at Økonomi- og Indenrigsministeriet laver en klar afgrænsning af, hvad kommunerne må sælge af tilkøbsydelse.

Dansk Erhverv opfordrer til, at der i stedet for forsøg med tilkøbsydelse sker en udvidelse af antallet af ydelse, der er omfattet af det frie valg.

LOS mener, at lovgiver skal sikre, at alle konkurrenceforvridende elementer undtages, herunder både skattefinansielle, arbejdsretlige eller informationsvideregivelse til borgeren. For at imødekomme sidstnævnte hensyn, bør kommunerne være forpligtede til at informere borgeren om frit valg mellem de kommunale og private leverandører.

FOA, Socialpædagogerne, Rådet for Socialt Udsatte, DH og LOS er bekymrede for, at tilkøbsydelse på sigt bliver en erstatning for visiterede ydelse. FOA opfordrer derfor til at rammerne for anvendelse af bestemmelsen tydeliggøres med fokus på at sikre borgernes beskyttelse og ligebehandling. Socialpædagogerne finder, at der er tale om et yderst problematisk forsøg. Rådet for Socialt Udsatte anfører at det bør sikres, at forsøgskommunernes kvalitetsstandard meget tydelige og udspecificerede. I den sammenhæng bør forsøgskommunernes kvalitetsstandard kunne udsættes for en uafhængig vurdering af, om den kan anses for tilstrækkelig.

DH er imod forsøget. DH undrer sig meget over, at der med lovforslaget åbnes op for yderligere tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse, da der netop er fremsat et lovforslag om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferie. DH er bekendt med, at der visse steder ikke er personale nok i botilbud til at komme ud af botilbuddet, uanset at borgeren er visiteret til dette. DH frygter, at dette problem vil blive forværret ved at tilbyde tilkøb. DH mener, at der skal være tale om en myndighedsafgørelse ved tilkøbsydelse, som borgeren kan klage over, og at borgerens værges skal inddrages, så borgernes retssikkerhed sikres.

Frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' bemærker, at i de tilfælde hvor der ikke er sammenfald mellem driftsherre og borgers handlekommune, vil lovforslagets § 15, stk. 3, betyde, at ydelse ikke sælges af driftsherren, men af handlekommunen. Det er netværkets opfattelse, at det bør være driftsherrekommunen, der kan godkendes som frikommune i forhold til forsøget, og som kan sælge § 85 støtte til de borgere, som benytter kommunens tilbud.

Frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' bemærker, at det bør overvejes at give en værges eller nærmeste pårørende mulighed for at tilkøbe § 85 støtte i de tilfælde, hvor borgeren ikke er habil og ikke selv kan tage initiativet hertil.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Baggrunden for forsøget med en tilkøbsordning er frikommunernes ønske om at styrke borgernes tryghed og frie valg ved at give borgerne mulighed for at tilkøbe ekstra ydelse fra en kommunal leverandør. Det gælder især borgere med betydelige funktionsnedsættelse, der i praksis ikke altid har mulighed for at tilkøbe fra private leverandører, og som har særligt behov for trygheden ved kendt personale, der har indsigt i borgers særlige behov. Relationsskabende arbejde er ofte helt centralt for en del af målgruppen for socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85. I sådanne tilfælde kan muligheden for at tilkøbe ekstra socialpædagogisk bistand forekomme meget begrænset, idet bistanden ikke kan tilkøbes fra kendt personale.

For så vidt angår det af frikommunenetværket anførte om, at det bør være driftsherrekommunen, der kan godkendes som frikommune i forhold til forsøget, og som kan sælge § 85 støtte til de borgere, som benytter kommunens tilbud, kan det oplyses, at forslaget er imødekommet og lovforslaget justeret. Ændringen indebærer, at en frikommune, der har fået godkendt en forsøgsansøgning efter bestemmelsen herom, kan sælge tilkøbsydelse til borgere i forsøgets målgruppe, som har ophold i den på-

gældende frikommune, uanset om borgerens handlekommune efter serviceloven er en anden kommune. Som en konsekvens af denne ændring er der foretaget en justering i kravet om udarbejdelse af kvalitetsstandarder for ydelser efter servicelovens § 85. Hvis der ikke er sammenfald mellem opholds- og handlekommune for hjælp efter serviceloven for en borger, der ønsker at tilkøbe tilkøbsydelser af den frikommune, som borgeren har ophold i, knytter kravet om udarbejdelse af kvalitetsstandarder sig til den kommune, der er borgerens handlekommune efter serviceloven. Formålet hermed er at sikre, at anvendelse af tilkøbsydelser ikke forringer eller træder i stedet for den ydelse, som borgeren er berettiget til efter serviceloven på baggrund af en konkret, individuel vurdering.

For så vidt angår forslaget om, at kommunalbestyrelsen, inden det besluttet, om borgeren kan tilbydes tilkøb af yderligere visiterede ydelser eller andre ydelser omfattet af servicelovens § 85, skal være forpligtet til at sørge for, at borgerens behov for hjælp efter § 85 er afdækket, bemærkes, at det er tanken med forsøget, at tilkøbsordningen skal være så fleksibel og smidig som muligt. Derfor lægges der ikke op til, at kommunen skal inddrages ved hver beslutning om tilkøb. Det er imidlertid på baggrund af hørings svarene præciseret i bemærkningerne til lovforslaget, at kommunalbestyrelsen har en pligt til løbende at følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål, jf. servicelovens § 148, stk. 2. Det er også skrevet ind, at der, såfremt der er usikkerhed om, hvorvidt den ydelse, der ønskes tilkøbt, er indeholdt i den ydelse, der er visiteret efter servicelovens § 85, skal rettes henvendelse til borgerens handlekommune med henblik på en afklaring heraf. Endvidere er det skrevet ind i bemærkningerne, at en beboer eller værge, der ønsker spørgsmålet afklaret, ligeledes har mulighed for at rette henvendelse til beboerens handlekommune.

For så vidt angår forslaget om en uddybning af socialtilsynets tilsynsforpligtelse, fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at forslaget ikke medfører en udvidelse af socialtilsynets nuværende opgaver. Det kan herudover oplyses, at forslaget heller ikke medfører ændringer for socialtilsynets opgaver. Dette er nu præciseret i bemærkningerne til lovforslaget.

For så vidt angår bemærkningerne til det i lovbemærkningerne anførte om, at personalet skal være dækket af en arbejdsgiverforsikring, kan ministeriet oplyse, at dette indebærer, at personalet skal have samme forsikringsmæssige status, når de leverer tilkøbte ydelser, som de har, når de leverer § 85-ydelser på botilbuddet. Forpligtelsen kan opfyldes ved, at en kommune er selv-forsikret, såfremt denne forsikringsform også anvendes, når personalet udfører deres arbejde i botilbuddet. Det afgørende er altså, at der ikke ændres i de forsikringsmæssige forhold, når personalet leverer tilkøbte ydelser. Dette er på baggrund af det pågældende høringssvar præciseret i bemærkningerne til lovforslaget.

For så vidt angår det anførte om, at tilkøbsordningen vil medføre konkurrenceforvridning, bemærkes det, at lovforslaget ikke ændrer på de vilkår, som private leverandører af socialpædagogisk bistand har i dag. Det bemærkes desuden, at det fremgår tydeligt af lovforslaget, at konkurrenceforvridende effekter og krydssubsidiering ikke må forekomme. Endvidere er der i bemærkningerne til lovforslaget opstillet en række betingelser, som skal modvirke konkurrenceforvridende effekter. På baggrund af hørings svarene er det skrevet ind i bemærkningerne til lovforslaget, at borgeren selv kan bestemme, om de pågældende ydelser skal tilkøbes af kommunen eller af private leverandører.

For så vidt angår ønsket om, at der foretages en klar afgrænsning af, hvad kommunerne må sælge af tilkøbsydelser, kan ministeriet oplyse, at det, som tidligere nævnt, er tanken med forsøget, at tilkøbsordningen skal være så fleksibel og smidig som muligt. Derfor er der ikke foretaget en udtømmende opremsning af, hvilke tilkøbsydelser kommunerne kan sælge. Det fremgår dog tydeligt af lovforslaget, at der alene er

tale om ydelser omfattet af servicelovens § 85. I bemærkningerne til lovforslaget er endvidere oplyst nogle eksempler på de ydelser, der kan sælges.

For så vidt angår det anførte om risikoen for udhuling af kerneydelsen og risikoen for forringelser, bemærkes det, at det fremgår tydeligt af lovforslaget, at tilkøbsydelser ikke må træde i stedet for de ydelser, som borgeren er berettiget til efter serviceloven eller anden lovgivning. Tilkøbsydelserne skal således ligge ud over de ydelser, som borgeren er visiteret til. Det fremgår endvidere tydeligt, at kommunalbestyrelsen mindst én gang årligt skal udarbejde kvalitetsstandarder for de ydelser efter servicelovens § 85, som borgerne får mulighed for at tilkøbe, samt én gang årligt følge op på den visiterede hjælp. Dette er endvidere uddybet i bemærkningerne til lovforslaget. Endvidere fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at det er en forudsætning for forsøgsgodkendelse, at kommunalbestyrelsen sikrer, at den tilkøbte socialpædagogiske bistand leveres forsvarligt.

For så vidt angår risikoen for forskelsbehandling pga. tilkøbsordningens element af brugerbetaling, bemærkes det, at brugerbetaling er et grundlæggende element i tilkøbsordningen, og at tilkøbsordningen er en ekstra mulighed for, at de borgere, der ønsker det, og som økonomisk er i stand til det, kan købe ekstra ydelser. Muligheden for tilkøb må således ikke påvirke kvaliteten eller omfanget af de ydelser, som borgerne er visiterede til efter servicelovens § 85.

For så vidt angår det anførte om, at det bør overvejes at give en værge eller nærmeste pårørende mulighed for at tilkøbe § 85-støtte i de tilfælde, hvor borgeren ikke er habil og ikke selv kan tage initiativ hertil, kan ministeriet oplyse, at betingelsen om, at borgeren på eget initiativ skal ønske at tilkøbe socialpædagogisk bistand, er opstillet af hensyn til borgeren. Da tilkøbsordningen er pålagt brugerbetaling, og målgruppen for lovforslaget udgør en sårbar persongruppe, er det vigtigt at opstille betingelser, som kan forebygge misbrug af borgerens økonomi. Det er med andre ord vigtigt, at det reelt er borgerens ønske at foretage tilkøb. Ministeriet er opmærksomt på, at en del af borgerne i målgruppen har så stort et handicap, at de ikke verbalt vil kunne udtrykke et ønske om tilkøb af socialpædagogisk bistand. Derfor fremgår det tydeligt af bemærkningerne, at betingelsen om eget initiativ både omfatter verbalt og nonverbalt udtryk samt øvrig adfærd. Der er altså ikke tale om, at borgeren aktivt skal ansøge om tilkøb. Det vil ikke i sig selv være tilstrækkeligt, at en pårørende eller en værge tager initiativ til tilkøbet. Dog vil den pårørendes eller værgens vurdering af borgerens ønske om tilkøb typisk vægte tungt i den samlede vurdering af borgerens ønske om at foretage tilkøb, idet den pårørende/værgen typisk vil have et godt kendskab til borgeren og dennes adfærd. Dette er på baggrund af hørings svarene skrevet ind i bemærkningerne.

For så vidt angår den anførte undren over, at det foreslås at lave forsøg med en tilkøbsordning, når der netop er fremsat et lovforslag om tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier (L 151), kan ministeriet oplyse, at den med L 151, som, såfremt det vedtages, træder i kraft den 1. januar 2018, foreslåede tilkøbsordning er snævrere afgrænset end den tilkøbsordning, som foreslås med frikommunelovforslaget. Således er tilkøbsordningen i L 151 bl.a. begrænset til kun at angå tilkøb af socialpædagogisk ledsagelse til ferier, og målgruppen er snævrere end den målgruppe, som frikommunelovforslaget lægger op til at finde anvendelse for.

For så vidt angår det anførte om, at beslutninger om tilkøb bør være myndighedsafgørelser, som borgeren kan klage over, kan ministeriet oplyse, at frikommunerne efter-spørger de samme muligheder for at tilbyde tilkøb, som private leverandører har. I forlængelse hermed er tanken med forsøget, som tidligere nævnt, at tilkøbsordningen skal være så fleksibel og smidig som muligt. Det er således meningen med forsøget, at kommunernes mulighed for tilkøb skal lægge sig så meget op af de private leverandørers mulighed for tilkøb som muligt. Derfor lægges der ikke op til, at beslutninger om tilkøb skal være myndighedsafgørelser, som der kan klages over. Det bemærkes i

øvrigt, at der i lovforslaget er oplyst en række betingelser for tilkøb, som skal sikre, at borgernes retssikkerhed iagttages.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Til hørings svarene om, at forsøget om tilkøbsydelse giver kommunerne en videre adgang til sælge tilkøbsydelse, end der i dag gælder efter kommunalfuldmagten, bemærker Økonomi- og Indenrigsministeriet, at det følger af legalitetsprincippet, at offentlige myndigheders opgavevaretagelse skal have hjemmel i lovgivningen. I det omfang, at der ikke er hjemmel i den skrevne lovgivning til kommuners opgavevaretagelse, kan der være hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne. Ministeriet bemærker i forlængelse heraf, at lovforslaget er en konsekvens af en politisk vurdering, hvorefter der er behov for lovgivning på området. De rejste spørgsmål om kommunalfuldmagten giver således ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

På baggrund af hørings svar om muligheden for at klage over konkurrenceforvridning i forbindelse med kommunale tilkøbsydelse er klagemulighederne præciseret i bemærkningerne til lovforslagets §§ 15 og 28. Heraf fremgår, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har kompetencen til at vurdere, om en offentlig foranstaltning udgør konkurrenceforvridende støtte. Styrelsen har derimod ikke kompetence til at afgøre, om støtten har hjemmel i offentlig regulering. Hvis det er en kommune, der har ydet den konkurrenceforvridende støtte, er det det kommunale tilsyn, som skal udtale sig om, hvorvidt støtten er lovlig i henhold til offentlig regulering. Hvis det kommunale tilsyn har vurderet, at den offentlige støtte ikke er lovlig i henhold til offentlig regulering, kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen herefter udstede et påbud om ophør eller tilbagebetaling af ulovligt tildelt konkurrenceforvridende støtte.

2.3.8. Om magtanvendelse ifm. tilkøbsydelse - lovforslagets §§ 16 til 23

Selveje Danmark anfører at behovet for bestemmelser vedrørende magtanvendelse ifm. tilkøbsydelse understreger, at forsøg med tilkøbsydelse vil føre til, at handicappede og socialudsatte fremover vil skulle tilkøbe en del af den støtte, de ellers burde være berettigede til.

Frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' vurderer, at der bør henvises til, hvilke af de eksisterende regler i servicelovens kapitel 24 om magtanvendelse der også gælder ved salg af § 85 ydelse.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at begrænsningen af klageadgangen i lovforslagets § 21 genovervejes eller begrundes nærmere, da den ikke stemmer i overens med servicelovens § 133, hvorefter kommunalbestyrelsens afgørelser om tilsvarende magtanvendelse kan indbringes for Ankestyrelsen efter reglerne i kapitel 10 om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Ankestyrelsen foreslår, at der stilles krav om, at der skal foreligge en beskrivelse af, hvilke socialpædagogiske indsatser, der er anvendt over for borgeren for at opnå borgerens medvirken til en nødvendig foranstaltning, jf. lovforslagets § 17. Styrelsen foreslår desuden, at der bør foreligge en beskrivelse af, at forholdene gør det absolut påkrævet, jf. lovforslagets § 18, samt at der til lovforslagets § 19 stilles som krav, at der foreligger en beskrivelse af, at hjælpen ikke kan gennemføres uden brug af fysisk magt. Styrelsen bemærker videre, at der i andet sidste afsnit under § 19 står, at fastholdelsen efterfølgende skal registreres og indberettes i overensstemmelse med den foreslåede § 8, med hvilket styrelsen forudsætter, at der menes § 22. Styrelsen foreslår, at personalets vurderinger af om mindre indgribende foranstaltninger kan anvendes, jf. lovforslagets § 20, bør fremgå af borgerens sag, og hvis borgeren ikke selv kan varetage egne interesser, bør pårørende eller værge få indsigt i disse vurderinger. Styrelsen vurderer, at borgerens retssikkerhed ikke er tilstrækkeligt sikret ved, at klager alene kan indbringes for kommunalbestyrelsen, jf. lovforslagets § 21. Styrelsen

foreslår, at ordlyden af § 22 ændres, så dette tydeliggøres, og det derved også tydeliggøres, at bestemmelsen svarer til servicelovens § 136, stk. 1.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

For så vidt angår det anførte om, at der i stedet for selvstændige bestemmelser om magtanvendelse i frikommunelovforslaget alene bør henvises til de relevante regler i servicelovens kapitel 24, kan ministeriet oplyse, at dette af lovtekniske årsager ikke er muligt. For det første er det efter servicelovens kapitel 24 kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om magtanvendelse, mens frikommunelovforslagets magtanvendelsesregler giver personalet hjemmel til at anvende magt uden, at der foreligger en afgørelse herom. For det andet stilles der i servicelovens kapitel 24 krav om udarbejdelse af handleplaner, hvilket ikke er et krav ved magtanvendelse foretaget i forbindelse med tilkøb af socialpædagogisk bistand efter frikommunelovforslagets § 15.

For så vidt angår det anførte om den manglende klageadgang til Ankestyrelsen over kommunalbestyrelsens afgørelser og sammenligningen med adgangen til at klage over magtanvendelse foretaget efter reglerne i serviceloven, bemærkes det, at det efter servicelovens regler er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om magtanvendelse, og at denne afgørelse kan påklages til Ankestyrelsen. Efter lov om frikommunenetværks regler er det personalet, der kan anvende magt, og denne magtanvendelse kan påklages til kommunalbestyrelsen. Der arbejdes således med et to-instansprincip i begge lovgivninger. Ministeriet vurderer derfor, at det ikke er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at der ikke kan klages til Ankestyrelsen, da kommunalbestyrelsen ved magtanvendelse efter lov om frikommunenetværk fungerer som en klageinstans.

For så vidt angår forslagene om, at der skal foreligge beskrivelser af en række nærmere angivne omstændigheder, bemærkes det, at magtanvendelsesreglerne i frikommunelovforslaget tager udgangspunkt i de gældende regler i serviceloven om magtanvendelse. Der kan derfor ikke med frikommunelovforslaget foretages en udvidelse af reglerne om magtanvendelse. Dette gør sig også gældende i forhold til forslaget om, at personalets vurderinger af, om mindre indgribende foranstaltninger kan anvendes, bør fremgå af borgerens sag, og at pårørende eller værge bør få indsigt i disse vurderinger, såfremt borgeren ikke selv kan varetage egne interesser. Ministeriet bemærker i øvrigt, at der i løbet af 2017 vil blive foretaget et serviceeftersyn af servicelovens magtanvendelsesregler.

I forhold til henvisningen til § 8 under de specielle bemærkninger til § 19, kan ministeriet oplyse, at der er tale om en fejllenhvisning, og at henvisningen nu er rettet til § 22.

For så vidt angår uoverensstemmelsen mellem ordlyden af lovforslagets § 22 og bemærkningerne hertil, bemærkes det, at bemærkningerne i bestemmelsen er rettet til, så der nu er overensstemmelse mellem ordlyd og bemærkninger.

2.3.9. Forlængelse af udvalgte frikommuneforsøg på børne- og socialområdet – lovforslagets § 32 (tidligere § 31)

LO kan ikke støtte forlængelse af frikommuneforsøgene, da der tidligere er truffet beslutning om ikke at videreføre eller udbrede forsøgene.

KL finder det positivt, at frikommuneforsøgene på vedrørende § 27 e får lov at fortsætte frem til den 1. juli 2019.

Børne- og Socialministeriets bemærkninger:

Ministeriet bemærker, at forlængelse af frikommuneforsøg med mere fleksibel udnyttelse af botilbud til 1. juli 2019 vurderes hensigtsmæssig i lyset af, at der pågår drøf-

telser om generelle regelforenklinger og styringstiltag på boligområdet. Det forventes, at mulighederne for at forbedre og forenkle reglerne er afdækket inden 1. juli 2019.

2.4. Transport-, bygnings- og boligministerens område

Frikommunenetværket 'Billige boliger og fleksible boligløsninger' udtrykker generel skuffelse over, at lovforslaget ikke indeholder flere og bredere forsøgshjemler. Frikommunenetværket anfører, at der ikke i den eksisterende lovgivning på boligområdet er tilstrækkelig fleksibilitet til, at kommunerne kan tænke boligområdet sammen med socialpolitikken i en rehabiliterende indsats overfor borgeren. Frikommunenetværket anfører, at frikommunenetværket ansøgte om bedre muligheder for at tilbyde borgere en midlertidig lejekontrakt.

Aarhus Kommune finder det beklageligt, at ansøgningerne om midlertidige boliger og billigt nybyggeri er afvist, og at kun mindre dele af netværkets øvrige ansøgninger imødekommes, da frikommunenetværket kunne have afprøvet nye ideer og give erfaringer til det igangværende arbejde. Aarhus Kommune anfører, at forsøgshjemlerne ikke synes tilpas fleksible til at kunne rumme forsøg, der kunne vise nye veje at gå eller afprøve i kommunerne. Aarhus Kommune anerkender de små skridt i den rigtige retning, som der er tale om i forhold til udslusningsboliger og deleboliger, men undrer sig over opsigelsesadgangen til plejeboliger, da ansøgningerne generelt handler om borgere i den erhvervsaktive alder.

Rådet for Socialt Udsatte savner nogle af de initiativer, som fremgik af kommunenetværkets oprindelige ansøgning, herunder mulighed for at kommunerne kan give et midlertidigt huslejetilskud til borgere for at sikre sammenhæng mellem socialfaglig støtte og bomuligheder, samt mulighed for at kommunerne kan oprette midlertidige boliger for at sikre borgerne en god overgang fra et tilbud til et andet. Rådet opfordrer regeringen til at indarbejde disse elementer i lovforslaget.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:

Lejelovgivningen regulerer forholdet mellem lejeren og udlejer. Udgangspunktet i lovgivningen er, at boligerne er permanente. Parterne kan med andre ord ikke indgå midlertidige kontrakter. Inden for det almene område er der dog etableret helt særlige områder, hvor udgangspunktet er fraveget, fx i forhold til udslusningsboliger.

Lovforslaget giver netværket øgede muligheder for tilvejebringelse af boligtilbud til borgere, der har behov for en midlertidig social og bostøttmæssig indsats med henblik på at opnå varigt fodfæste på boligmarkedet og en selvstændig tilværelse i job eller uddannelse. Til understøtning heraf får netværket mulighed for en mere fleksibel anvendelse af almene plejeboliger og udslusningsboliger. Det bemærkes, at målgruppen for almene plejeboliger også er personer med handicap i den erhvervsaktive alder. Lovforslaget giver således netværkets kommuner en bred vifte af boligmæssige muligheder, som de kan anvende i forhold til borgere, der i en kortere eller længere periode har behov for en social indsats.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.4.1. Forsøg med opsigelse af lejeaftaler i almene plejeboliger – lovforslagets § 24

Faglige Seniorer er imod tvangsopsigelser, idet der skal tages højde for den efterlattedes sociale forhold og mentale tilstand efter tabet af en ægtefælle eller samlever.

Danske Regioner tilslutter sig forsøget men påpeger, at borgerens retssikkerhed, herunder klageadgange, i høj grad bør iagttages og tydeliggøres i lovforslaget.

Ældre Sagen er imod forsøget og mener, at der er tale om et meget vidtgående indgreb i den beskyttelse, som lejeloven hidtil har givet såvel lejere som efterlevende ægtefæller. Ældre Sagen finder desuden, at et opsigelsesvarsel på blot 3 måneder er urimeligt i en situation, hvor der måske er tale om en enke eller enkemand, der, oven i sorgen over at have mistet en ægtefælle/samlever, indenfor få måneder kan stå over for en tvungen flytning.

Frikommunenetværket 'Billige boliger og fleksible boligløsninger' bemærker, at målgruppen for forsøgsansøgningen ikke omfattede borgere i almene plejeboliger, men en bredere målgruppe af bl.a. borgere, som har behov for et overgangstilbud, inden de kommer i egen bolig eller borgere, som er klar til egen bolig, men hvor en passende bolig ikke kan findes. Frikommunenetværket bemærker, at forsøgsmuligheden er så begrænset, at man er i tvivl om forsøgets potentiale og ønsker en bredere forsøgsmulighed i forhold til midlertidige lejekontrakter. Frikommunenetværket bemærker desuden, at der i tilsagnsbrevet til kommunerne blev nævnt både almene pleje- og ældreboliger, men at lovforslaget kun indeholder almene plejeboliger. Afslutningsvis noteres, at netværket vil undersøge, om der i netværkets kommuner er et ønske om at sætte så relativt begrænsede forsøg i gang.

DH er grundlæggende skeptisk over for forslaget, fordi det skaber usikkerhed for en gruppe borgere, der ikke umiddelbart måtte ønske at fraflytte det, der er deres eget hjem. I de situationer, hvor borgerens plejebenhov har ændret sig, eller hvor borgerens udvikling går så godt, at en anden bolig kunne være et bedre tilbud til borgerne, skal det efter DHs opfattelse løses af frivillighedens vej gennem samtale og motivation.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der i stedet for, at der gennemføres forsøg med at indskrænke beskyttelsen af den enkelte persons rettigheder over sin bolig, indføres ordninger, der kan sikre, at adskillelsen mellem boform og adgangen til støtte bliver en realitet, således at det ikke er nødvendigt at flytte borgere, hvis behov for støtte ændrer sig. Instituttet bemærker, at der med den foreslåede forsøgsordning vil blive åbnet op for et væsentligt tilbageskridt på området, hvor der i en række år har været gjort en betydelig indsats for at adskille boform og støtte med henblik på at ligestille personer med handicap med andre personer for så vidt angår retten til en bolig.

Rådet for Socialt Udsatte kan ikke tilslutte sig forsøget. Rådet anfører, at forsøget er meget indgribende i forhold til beboernes ret til at blive i eget hjem. Rådet vurderer, at forsøget bryder med borgerens retssikkerhed, idet kriteriet om, at plejebenhovet "ikke længere varetages mest hensigtsmæssigt i den pågældende bolig", er uklart og efterlader en meget høj grad af skøn til kommunen.

Ankestyrelsen foreslår, at der til lovforslagets bemærkninger til § 24, side 44, næstsids-te afsnit, næstsids-te linje indføres væрге: "Dette skal som minimum ske ved en samtale med lejeren og /eller dennes væрге eller pårørende om lejerens aktuelle behov og ønsker". Ankestyrelsen foreslår endvidere, at kommunen skal sikre, at borgeren kan flytte ind i en anden passende bolig inden udløbet af opsigelsesvarslet, så borgeren sikres, at der ikke er en periode, hvor borgeren ikke har en bolig.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:

Forsøgsbestemmelsen giver netværkets kommuner øget fleksibilitet i anvendelsen af almene plejeboliger til målgruppen af personer med handicap. Bestemmelsen understøtter således netværkets ønske om at arbejde med en rehabiliterende tilgang til personer med psykiske og fysiske funktionsnedsættelser i den erhvervsaktive alder i almene plejeboliger.

Institut for Menneskerettigheder henviser i sit høringssvar til, at den foreslåede opsigelsesadgang i almene plejeboliger er et tilbageskridt i forhold til området, hvor der i en række år har været gjort en betydelig indsats for at adskille boform og støtte. Ge-

nerelt bryder lovforslaget ikke med denne udvikling. I praksis har det imidlertid vist sig, at det personale, der er tilknyttet plejeboliger, og den indretning plejeboligerne har, er nødvendigt for at kunne tilbyde borgerne den nødvendige hjælp på en hensigtsmæssig måde. Denne tilpasning indebærer, at der kan være borgere, der visiteres til en plejebolig og derefter opnår en udvikling, hvor de ikke længere har behov for den hjælp og støtte, der er tilknyttet boligen. Her kan der være behov for, at borgeren flytter til en anden bolig, der bedre modsvarer borgerens behov for hjælp og støtte.

Almene ældreboliger har ikke tilknyttet fast personale som plejeboligerne. Derfor er der heller ikke det samme behov for at kunne flytte beboere i ældreboliger. Dette er baggrunden for, at forslaget omfatter almene plejeboliger, men ikke almene ældreboliger.

I lovforslagets bemærkninger anføres det, at fraflytning af en lejer som minimum skal ske ved en samtale med lejeren og/eller dennes pårørende i forhold til lejerens aktuelle behov og ønsker. På baggrund af høringsvaret fra Ankestyrelsen præciseres det i lovforslagets bemærkninger, at hvis pågældende borger er under værgemål, så skal værgeren også inddrages i samtalen.

På baggrund af høringsvaret fra Ankestyrelsen præciseres det endvidere i lovforslagets bemærkninger, at kommunen skal sikre, at borgeren kan flytte ind i en anden passende bolig inden udløbet af opsigelsesvarslet, så borgeren sikres, at der ikke er en periode, hvor borgeren ikke har en bolig.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets bemærkninger.

2.4.2. Forsøg med udslusningsboliger - lovforslagets § 25

Socialpædagogerne anfører, at det er vigtigt at fastholde, at de midlertidige huslejetilskud er tilskud og ikke en løn, og at der skal arbejdes for at skabe en økonomisk holdbar løsning for borgeren.

Ældre Sagen understreger vigtigheden af, at der tages hensyn til, at udslusningen ikke betyder, at der forekommer væsentlige gener for øvrige beboere i fx ældreboligbebyggelsen.

Frikommunenetværket 'Billige boliger og fleksible boligløsninger' anfører, at netværkskommunerne ønsker en overordnet mulighed for at kunne yde huslejestilskud til borgere, som i forvejen er i målgruppen for opsøgende indsatser, fordi kommunerne vurderer, at de dermed kan yde den bedste faglige indsats for borgeren. Frikommunenetværket stiller sig derfor uforstående overfor, at der ikke kan defineres en bredere målgruppe i forhold til midlertidige tilskud, hvis forsøg etableres for kommunale midler. Frikommunenetværket udtrykker ønske om bl.a., at lovforslaget udvides til at omhandle forsøg i forhold til inklusionsboliger. Frikommunerne udtrykker endvidere ønske om at kunne prioritere forsøg med unge målgrupper, fx unge, som er omfattet af efterværnsbestemmelser. Frikommunenetværket bemærker endvidere, at forsøgshjemlen i lovforslaget som minimum bør omfatte gruppen af borgere med handicap, da de aktuelt er omfattet af udslusningsboligbestemmelsen. Netværket ønsker desuden tydeliggjort i lovforslaget, hvordan godtgørelsen skal beregnes i forhold til de udvidede målgrupper. Netværket kvitterer for, at såvel ældre- som ungdomsboliger i forsøgsperioden kan benyttes som udslusningsboliger, da kommunerne dermed kan sikre, at boligtypen svarer til målgruppens behov.

LOS anser det som værende positivt, at kommunerne kan tilbyde borgerne almene boliger med dertilhørende støtte efter servicelovens § 85. Udvidelse af reglerne må dog ikke resultere i at borgere med behov for midlertidig støtte efter servicelovens § 107 i stedet tilbydes personlig støtte i egen bolig jf. servicelovens § 85. Visiteringen af borgere til almene boliger med støtte er ikke forenelig med støttebehovet efter service-

lovens § 107, hvorfor § 85-støtte vil udgøre en serviceforringelse for borgeren. LOS mener, at valget af behandlingsindsats ikke må være baseret på et kommunalt incitament til besparelse, da visitationen altid skal foretages ud fra en kvalificeret faglig vurdering med afsæt i borgerens støttebehov.

Rådet for Socialt Udsatte finder, at det er et godt forsøg.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:

Med forslaget om at ændre reglerne for udslusningsboliger får netværkets kommuner mulighed for at tilbyde en almen boligform med begrænsede lejerettigheder (midlertidig lejekontrakt) og med huslejetilskud. Forslaget giver endvidere netværkets kommuner mulighed for at etablere udslusningsboliger i almene ungdomsboliger og almene ældreboliger. Ved at udforme forslaget som en udvidelse af reglerne for udslusningsboliger er der samtidig taget stilling til en række forhold om fx lejerenes råderet over det lejede, retten til udvidelse af husstanden, bytteret m.v. Reglerne om udslusningsboliger sigter netop på at understøtte personer med ophold i midlertidige botilbud eller forsorgshjems overgang til en almindelig bolig.

Efter forslaget udvides målgruppen til personer med væsentlige psykiske og sociale problemer, som har brug for hjælp til at opnå og fastholde en bolig. Netværket påpeger, at personer med handicap som fx autisme og udviklingshæmning ikke er omfattet af målgruppen for forslaget. Dette har ikke været hensigten. På den baggrund præciseres det i lovtæksten og i bemærkningerne, at målgruppen for udslusningsboliger efter forslaget er personer med væsentlige psykiske og sociale problemer samt personer med nedsat psykisk funktionsevne. Udover at borgeren har nedsat psykisk funktionsevne eller væsentlige psykiske eller sociale problemer, er det afgørende for vurderingen af, om personen tilhører personkredsen, at den pågældende har brug for hjælp til at opnå eller fastholde boligen. Denne hjælp kan fx være socialpædagogisk bistand efter serviceloven § 85 eller unge, der tidligere har været anbragt uden for hjemmet, og som gives sociale indsatser i kombination med udslusningsboligen, som det fremgår af lovforslagets bemærkninger.

Ifølge gældende regler om huslejetilskud i udslusningsboliger (Bekendtgørelse nr. 718 af 19. juni 2013 om refusionsbeløb til lejer i udslusningsbolig) beregnes tilskuddet som forskellen mellem den egenbetaling lejerens tidligere betalte i midlertidige botilbud efter §§ 107 eller 110 i serviceloven og huslejen samt andre pligtige pengeydelse i udslusningsboligen efter fradrag af beregnet individuel boligstøtte. Med lovforslaget vil kommunerne også kunne anvise udslusningsboliger til personer, der ikke tidligere har opholdt sig i et midlertidigt botilbud. For at sikre disse personer økonomisk ligestilling i forhold til huslejebetalingen, foreslås det, at huslejetilskuddet beregnes på baggrund af den gennemsnitlige egenbetaling i kommunens § 107 botilbud i stedet for den pågældendes konkrete betaling efter gældende regler. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i lovforslaget.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i lovforslaget.

Høringssvarene giver anledning til ændring lovforslagets § 25, stk. 2, så det fremgår, at personer med nedsat psykisk funktionsevne tilhører målgruppen.

2.4.3. Forsøg med kommunal anvisning til boliger hos private udlejere

Frikommunenetværket 'Billige boliger og fleksible boligløsninger' kvitterer for, at en af barriererne i forhold til indgåelse af aftaler om kommunal anvisning med private udlejere ryddes af vejen. Frikommunenetværket bemærker dog, at lovforslaget ikke indeholder fritagelse for reglerne om, at kommunerne alene kan indgå aftale med en udlejer én gang på 6 år. Frikommunenetværket er bekymret for, at kommunerne dermed vil være udelukket fra at indgå en ny aftale under lovens almindelige betingelser efter

forsøgsperioden, fordi der én gang i forsøgsordning har været indgået aftale med den pågældende udlejer. Netværkskommunerne finder, at det vil være unødigt bureaukratisk, at alle private udlejere opfordres til at give tilbud om adgang til kommunal anvisning, jf. lov om kommunal anvisningsret § 2. Endelig ønsker kommunerne sikkerhed for, at adgangen til at indgå aftaler med private udlejere også omfatter ungdoms- og studieboliger.

Rådet for Socialt Udsatte finder, at det er et godt forsøg.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:

§ 2 i lov om kommunal anvisningsret beskriver den fremgangsmåde, kommunen skal følge, inden der indgås aftale om erhvervelse af anvisningsret. Bestemmelsen indebærer, at kommunen skal opfordre samtlige ejere af private udlejningsejendomme i kommunen, enten ved direkte henvendelse eller ved annoncering, til at afgive tilbud om overdragelse af anvisningsret. På den måde får alle private udlejere i kommunen de samme muligheder for at indgå aftale om kommunal anvisningsret.

Efter § 3, stk. 1, i lov om kommunal anvisningsret indgår kommunen og den private udlejer aftalen om erhvervelse af anvisningsret for en tidsbegrænset periode på 6 år. Der kan ikke indgås ny aftale vedrørende en ejendom, hvorom der tidligere er indgået en aftale. Bestemmelsen er indført for at undgå, at flere aftaler efter hinanden vedrørende den samme ejendom fører til en situation, hvor beboere, der har fået en lejlighed efter anvisning, tilsammen bebor mere en 25 pct. af ejendommens lejligheder. Den gældende lov om kommunal anvisningsret omfatter anvisningsret til ledigblevne lejligheder i private udlejningsejendomme i kommunen. Loven omfatter således alle beboelseslejligheder omfattet af den private lejelov, herunder også private ungdoms-/studieboliger, der som følge af lejerens selvstændige køkkenadgang har karakter af lejligheder.

Efter Transport-, Bygnings- og Boligministeriets opfattelse er der ikke grundlag for at fravige de gældende regler i § 2 og § 3, stk. 1, i lov om kommunal anvisningsret og hensynene bag reglerne, fordi kommunen indgår aftale om kommunal anvisningsret på grundlag af lovforslagets § 26.

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.4.4. Forsøg med almene familieboliger i kollektive familieboligbofællesskaber – lovforslagets § 27

SUFO bemærker, at der er spændende perspektiver i fleksible boligløsninger og begrebet "kollektivt familieboligbofællesskab", og at det kan have nogle interessante vinkler på generationsbrobygning og på forebyggelse af ensomhed, der er et alvorligt problem på ældreområdet.

Socialpædagogerne bemærker, at der kan være gode takter i bofællesskaber i form af forebyggelse af ensomhed og bedre økonomisk sammenhæng for de enkelte borgere. Et tvunget bofællesskab er dog stærkt problematisk og vil være en hæmsko for den samlede indsats.

Frikommunenetværket 'Billige boliger og fleksible boligløsninger' kvitterer for mulighederne i lovforslaget, men ønsker mulighed for, at to unge i deleboliger, når de anvises til deleboligen af kommunen ud fra sociale kriterier, skal kunne opnå boligstøtte. Frikommunenetværket anfører, at dette er vigtigt for, at kommunen kan fastholde unge med sociale vanskeligheder på uddannelsesyndelse i en bolig. Frikommunerne ønsker endvidere fritagelse for reglerne om, at unge skal flytte ind i en delebolig samtidig for at opnå boligstøtte, således at det bliver muligt løbende at flytte unge ind i deleboligerne. Frikommunenetværket ønsker desuden mulighed for at kunne opkræve husleje

inklusiv forbrug, da det vil give større økonomisk sikkerhed for den enkelte unge og betyde en væsentlig afbureaukratisering hos såvel boligorganisationer og kommuner.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:
Høringssvarene giver ikke anledning til ændring i lovforslaget.

Beskæftigelsesministeriets bemærkninger

Der lægges ikke op til at foretage ændringer i boligstøttereglerne, idet de pågældende personer ofte vil kunne ansøge om boligstøtte efter de almindelige regler om boligstøtte til en samlet husstand. Desuden kan kommunen for personer, der opfylder betingelserne for ret til integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp, yde særlig støtte til høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde. Der stilles ikke nærmere krav til boligens eller lejeforholdets beskaffenhed i forbindelse med særlig støtte, idet kommunen dog kan beregne særlig støtte på baggrund af en lavere boligudgift, hvis kommunen har anvist personen til en rimelig, billigere bolig, som personen har fravalgt.

2.4.5. Forlængelse af udvalgte frikommuneforsøg på transport-, bygnings- og boligområdet – lovforslagets § 32 (tidligere § 31)

Odense Kommune er meget positivt indstillet over forlængelse af forsøg om bedre udnyttelse af botilbud. Det er kommunens forhåbning at forsøget på sigt bliver gjort permanent.

KL finder det positivt, at frikommuneforsøgene på boligområdet (§ 29 c) får lov at fortsætte frem til den 1. juli 2019.

LO kan ikke støtte forlængelse af frikommuneforsøgene, da der tidligere er truffet beslutning om ikke at videreføre eller udbrede forsøgene.

Transport-, Bygnings- og Boligministeriets bemærkninger:
Høringssvarene giver ikke anledning til ændring i lovforslaget.

2.5. Sundhedsministerens og ældreministerens områder

2.5.1. Forsøg med tilkøbsydelse efter § 83 i lov om social service – lovforslagets § 28

Danske Seniorer er tilhænger af, at kommunale leverandører og private leverandører stilles lige konkurrencemæssigt. Foreningen går derfor ind for forsøget, der kan give pensionister bedre valgmuligheder, når de skal vælge leverandør.

Faglige Seniorer tilslutter sig forsøget og de til forsøgets tilknyttede bestemmelser, herunder at tilkøbsydelse ikke må træde i stedet for ydelse, som kommunen er pligtet til at yde uden betaling efter lov om social service. Faglige Seniorer anfører, at der bør udføres en tilbundsående analyse over virkningerne af § 28 efter udløbet af forsøgsperioden, og at en sådan analyse bør inddrage berørte borgere og organisationer, der modtager støtte fra udlodningsmidlerne til landsdækkende ældreorganisationer.

FOA tilslutter sig forsøget med henvisning til, at offentlige leverandørers adgang til at tilbyde tilkøbsydelse er en forudsætning for fair og lige konkurrencen mellem offentlige og private leverandører. Når der er et marked med både offentlig og private leverandører for velfærd på ældreområdet, så må det sikres, at de private leverandører ikke forfordes ved at få muligheder, som den offentlige leverandør bliver udelukket fra.

Ældre Sagen bemærker, at forsøget giver ekstra valgmuligheder for ældre, der i dag modtager hjælp fra kommunen, da en hjemmehjælpsmodtager vil kunne få den samme person, som hjælper med fx personlig pleje og praktisk hjælp, til at udføre ekstraydelser, så man undgår at møde mange skiftende ansigter.

Diakonissestiftelsen, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Selveje Danmark og Arbejdsgiverforeningen KA er imod forsøget.

SUFO anfører, at forebyggende hjemmebesøg er et lovbestemt tilbud og ikke en mulig tilkøbsydelse.

Diakonissestiftelsen, Dansk Erhverv, Selveje Danmark og Dansk Industri anfører, at forsøget omfatter en stor andel af det samlede marked i Danmark.

Dansk Industri anbefaler, at antallet af kommuner, der får mulighed for at sælge merydelser, reduceres, og at de godkendte forsøgskommuner skal bygge videre på de allerede gennemførte frikommuneforsøg og ikke blot gentage dem, som der lægges op til med lovforslaget.

Dansk Erhverv og Dansk Industri gør opmærksom på, at forsøget er i modstrid med intentionen i det servicetjek af offentlige erhvervsaktiviteter, som regeringen har iværksat. Dansk Erhverv mener, at forslaget i sig selv er konkurrenceforvridende, idet kommunerne her får lov til at konkurrere på et ikke-offentligt marked.

Arbejdsgiverforeningen KA opfordrer til, at OECD's anbefalinger for prissætning følges fuldt ud. På baggrund af en analyse fra maj 2016, som er udarbejdet af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen for Konkurrencerådet, anbefaler Arbejdsgiverforeningen KA at der ved prisfastsættelsen tages højde for, at kommunerne kan have skattemæssige fordele og bedre lånemuligheder, ligesom der bør medregnes et passende afkast af den investerede kapital.

Arbejdsgiverforeningen KA, Dansk Erhverv og Selveje Danmark anbefaler, at der, såfremt kommunerne får tilladelse til at sælge tilkøbsydelser, bør etableres en klage mulighed, der uafhængigt kan afprøve, om kommunernes aktivitet er konkurrenceforvridende. Dansk Erhverv anfører, at det ikke er nok at henvise til klageadgang til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, da det er særdeles vanskeligt i praksis. Dansk Erhverv ønsker derfor, at Økonomi- og Indenrigsministeriet forpligtes til aktivt at både påse og godkende den konkrete prissætning på tilkøbs- og merydelser. Det bør være et krav til kommunerne i de enkelte frikommunenetværk, at det sker på baggrund af indsendelse af revisionspåtegning. Dansk Erhverv ønsker endvidere, at det påhviler kommunerne særskilt at beregne alle deres tilkøbskategorier, og at alle priser fremlægges på Økonomi- og Indenrigsministeriets hjemmeside.

Dansk Erhverv og Diakonissestiftelsen udtrykker bekymring for, at forsøget vil skabe forskellige konkurrencevilkår for kommunale og private leverandører i forsøgsperioden, og dermed både fjerne et privat marked og underminere et reelt frit valg for borgeren. Dansk Erhverv finder, at lovudkastet bidrager til en risiko for konkurser i hjemmeplejen. Dansk Erhverv bemærker, at det sker, mens regeringen har igangsat en undersøgelse, der netop skal identificere årsager til konkurser i hjemmeplejen.

Diakonissestiftelsen og Dansk Erhverv bemærker, at der vil være betydelige økonomiske konsekvenser forbundet med forsøget, da der vil være private leverandører, som mister kunder. Dansk Erhverv og Selveje Danmark finder det kritisabelt, at det ikke anerkendes i lovudkastets obligatoriske vurdering af omkostninger for erhvervslivet, at forsøget risikerer at få endog vidtrækkende økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, fordi kommunerne overtager opgaver, som i dag er et privat marked.

Diakonissestiftelsen foreslår, at det i lovforslaget præciseres, at der alene kan foregå salg af tilkøbsydelse på områder, hvor der ikke findes relevante private aktører. Diakonissestiftelsen opfordrer desuden til, at der sikres fuld og offentlig adgang til beregninger af pris for frikommunernes tilkøbsydelse. Diakonissestiftelsen finder det stærkt konkurrenceforvridende, at frikommunerne kan justere priserne for tilkøbsydelse løbende og opfordrer til, at der skabes lige vilkår og muligheder for justering af priser mellem private og kommunale leverandører. Endelig finder Diakonissestiftelsen det nødvendigt, at det præciseres i loven, at frikommunerne fortsat har oplysningspligt om andre leverandører for herigennem at støtte borgerne i et reelt frit valg, samt at der skal være gennemsigtighed omkring, hvordan denne pligt føres ud i livet.

Dansk Industri er bekymret for kunstigt lave timepriser for mer- og tilkøbsydelse. Dansk Industri vil derfor anbefale, at der føres ekstern revision af det særskilte regnskab, som lovforslaget lægger op til, at kommunerne skal udarbejde. Dansk Industri mener endvidere, at det skal præciseres, hvor ofte kommunerne skal genberegne de direkte og indirekte omkostninger. Genberegningen bør som minimum ske i forbindelse med kommunernes halvårslige regnskaber.

FOA bemærker, at der siden lov om frit valg i 2003 har været en kamp for at sikre, at kommunerne beregner priser på en fair måde. FOA anfører, at der er helt klar lovgivning for, hvordan priser udregnes – og de priser gælder både for offentlige og private leverandører.

Dansk Industri foreslår, at lovforslaget justeres, så kommunernes mulighed begrænses til merkøb og ikke tillægskøb, så kommunerne alene får mulighed for at sælge ydelse, som borgerne allerede er visiteret til. Dansk Erhverv ønsker, at Økonomi- og Indenrigsministeriet laver en klar afgrænsning af, hvad kommunerne må sælge af tilkøbsydelse.

Dansk Erhverv og Dansk Industri opfordrer til, at der i stedet for forsøg med tilkøbsydelse sker en udvidelse af antallet af ydelse, der er omfattet af det frie valg. Dansk Industri opfordrer til, at der i forbindelse med ønsket om at styrke det frie valg skelnes mellem visiterede og skattefinansierede ydelse på den ene side og brugerfinansierede services i private hjem på den anden side, samt at der sikres større gennemsigtighed i brugertilfredsheden og den leverede kvalitet på tværs af kommunerne og leverandørerne.

LOS mener, at lovgiver skal sikre, at alle konkurrenceforvridende elementer undtages, herunder både skattefinansierede, arbejdsretlige eller informationsvideregivelse til borgeren. For at imødekomme sidstnævnte hensyn, bør kommunerne være forpligtede til at informere borgeren om frit valg mellem de kommunale og private leverandører.

Ankestyrelsen foreslår, at kommunalbestyrelsen, inden det besluttes, om borgeren kan tilbydes tilkøbsydelse, er forpligtet til at sørge for, at borgerens behov for hjælp efter servicelovens § 83 er afdækket.

FOA, DH, LOS, Rådet for Socialt Udsatte og Ældre Sagen anfører, at det er vigtigt, at der løbende bliver fulgt op på kommuner, der tilbyder tilkøbsydelse, for at sikre, at tilkøbsydelse ikke bliver en erstatning for et forringet serviceniveau. Rådet for Socialt Udsatte opfordrer til, at frikommunernes kvalitetsstandard skal kunne udsættes for en uafhængig vurdering af, om den kan anses for tilstrækkelig. DH henviser til bemærkninger til § 15 om tilkøb af socialpædagogisk støtte, da de samme betæneligheder også gælder i forhold til tilkøb af hjemmehjælp.

Ældre Sagen efterlyser nærmere retningslinjer for, hvordan man rent faktisk vil sikre, at tilkøbsydelse ikke erstatter visiterede ydelse, ligesom at evalueringen af forsøget bør forholde sig til spørgsmålet om, hvorvidt der sker visitationsstramninger i kommunerne.

Ældre Sagen bemærker, at den såkaldte klippekortordning allerede i dag giver mulighed for ekstra ydelser til de svageste hjemmehjælpsmodtagere, og at det således er vigtigt, at borgerne får oplysning og tilbud om disse klippekortydelse, før tilkøbsydelser kommer på tale, således at tilkøb ikke træder i stedet for ydelser efter klippekort.

Ældre Sagen mener, at frikommuneforsøget ikke bør omfatte tilkøbsydelser til personlig pleje, da personlig pleje er af så fundamental karakter, at det kommunale tilbud bør være dækkende for behovet og ikke bør udsættes for risiko for at blive erstattet af tilkøbsydelser. Inden for området praktisk bistand bør tilkøb udelukkende omfatte "ekstraordinære" ydelser som fx hovedrengøring, gardinvask, eventuelt gåture, mens den grundlæggende rengøring bør være en fast del af det grundlæggende kommunale tilbud.

Ældre Sagen anfører, at det bør sikres, at personaleressourcer til udførelse af tilkøbsydelserne i en situation med mangel på kvalificeret arbejdskraft ikke går ud over hjælpen til dem, der ikke har råd til tilkøbsydelser.

Frikommunenetværket 'Bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde' ønsker netværket en tydeliggørelse af bestemmelsens stk. 3, såfremt dens formål er at sikre borgeren mod at skulle betale for ydelser, som vedkommende er berettiget til, da bestemmelsen i så fald er vanskelig at forstå.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:

Der er i lovudkastet opstillet seks forsøgsforudsætninger. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at det efter den foreslåede § 28, stk. 2, blandt andet er en forudsætning for en forsøgsgodkendelse fra ældreministeren, at kommunalbestyrelsen i ansøgningen om at udføre forsøg nærmere redegør for, hvorledes kravene i nr. 1-6 overholdes ved tilrettelæggelsen af ordningen. Det skal sikre mod udhuling af kerneydelser, og at kommunerne fastsætter prisen for tilkøbsydelserne korrekt, så der ikke sker forvridding af konkurrencen mellem kommunale og private leverandører af ydelserne.

Formålet med kravet i den foreslåede § 28, stk. 2, nr. 1, er, at tilkøbsydelser ikke erstatter ydelser, som borgeren er berettiget til. Det vil stå kommunerne frit for at beslutte, hvilke tilkøbsydelser de vil tilbyde borgere, der er visiteret til ydelser efter servicelovens § 83, dvs. personlig og praktisk hjælp og madservice, udover den ydelse, som borgeren på baggrund af en konkret og individuel vurdering måtte være berettiget til efter serviceloven eller anden lovgivning, herunder sundhedsloven. Sundheds- og Ældreministeriet har på baggrund af høringssvarene præciseret i bemærkningerne, at hjælpen efter servicelovens § 83 løbende skal tilpasses borgerens behov, jf. servicelovens § 83, stk. 5, 2. pkt.

Kommunalbestyrelsen er endvidere forpligtet til mindst én gang årligt at udarbejde en kvalitetsstandard for personlig og praktisk hjælp m.v. Det fremgår bl.a. af bekendtgørelse om kvalitetsstandarder for hjemmehjælp, rehabiliteringsforløb og træning efter servicelovens §§ 83, 83 a og 86, at beskrivelsen af indholdet, omfanget og udførelsen af hjælpen skal være præcis og danne grundlag for, at der sikres sammenhæng mellem serviceniveau, de afsatte ressourcer, afgørelserne samt leveringen af hjælpen.

Formålet med kravene i den foreslåede § 28, stk. 2, nr. 2-4, er blandt andet at sikre, at borgere, der benytter tilbuddet om tilkøbsydelser, ikke betaler mere, end omkostningerne kan begrunde, og at konkurrenceforvridende virkninger og krydssubsidiering som følge af udbuddet af tilkøbsydelser ikke forekommer.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at hvis en kommunal ordning med tilkøbsydelser alligevel fører til konkurrenceforvridning, kan forholdet være omfattet af konkurrencelovens forbud mod konkurrenceforvridende støtte. Ifølge konkurrencelovens §

15 påser Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen overholdelse af konkurrenceloven, herunder lovens regler om konkurrenceforvridende offentlig støtte i konkurrencelovens § 11 a, og styrelsen kan bl.a. behandle en sag af egen drift eller på baggrund af en klage. Klage over eventuel overtrædelse af konkurrenceloven kan indgives af enhver.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der kontinuerligt er fuld dækning for samtlige direkte og indirekte omkostninger, der er forbundet med en tilkøbsydelse. Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger, at kommunalbestyrelsen som led i ansøgning om godkendelse af forsøg med tilkøbsydelser skal oplyse, hvorledes fastsættelsen af prisen for tilkøbsydelser finder sted første gang, samt at kommunalbestyrelsen fremadrettet skal justere prisen, hvis kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at der er et misforhold mellem prisen og de gennemsnitlige, langsigtede omkostninger.

Der skal være gennemsigtighed og offentlighed om dokumentationen for priserne på tilkøbsydelserne. Adgangen til beregningsgrundlaget følger dermed de almindelige regler for offentlighed i forvaltningen. Kommunalbestyrelsen kan også vælge af egen drift at offentliggøre beregningerne.

Lovforslaget ændrer ikke ved, at kommunalbestyrelsen fortsat har pligt til at oplyse om mulighederne for frit at vælge leverandør for hjælp efter servicelovens § 83 og oplyse om, hvilke godkendte leverandører borgeren kan vælge mellem.

Den foreslåede § 28, stk. 3 omhandler, at ældreministeren ikke kan godkende forsøg med tilkøb af socialpædagogisk bistand til borgere, der er visiteret til ydelser efter servicelovens § 85, men sådanne forsøg vil kunne finde sted med hjemmel i den foreslåede § 15.

Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger:

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at det er højt prioriteret at sikre, at private virksomheder ikke konkurrerer på ulige vilkår på områder, hvor de er i konkurrence med det offentlige om opgaver. På den baggrund har det også været afgørende, at et frikommuneforsøg med tilkøbsydelser fra kommunale leverandører udformes således, at konkurrenceforvridende effekter undgås. Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker, at det også er prioriteret at give frikommunenetværkene vide rammer for deres forsøgsvirksomhed, og at dette også gælder forsøg, som ikke nødvendigvis flugter med regeringens overordnede politik for de pågældende forsøgsområder.

Økonomi- og Indenrigsministeriet bemærker desuden, at der er tale om et forsøg i udvalgte kommuner og ikke generel lovgivning. Efter forsøgsperioden vil forsøget blive evalueret. I denne sammenhæng vil der bl.a. blive fokuseret på, om forsøget har resulteret i konkurrenceforvridende effekter.

Som nævnt under pkt. 2.1 er der i det sammenfattende skema i lovforslaget tilføjet, at lovforslagets økonomiske konsekvenser for erhvervslivet beror på, i hvilket omfang frikommunerne gør brug af lovforslagets muligheder for forsøg.

På baggrund af hørings svar om muligheden for at klage over konkurrenceforvridning i forbindelse med kommunale tilkøbsydelser er klagemulighederne præciseret i bemærkningerne til lovforslagets §§ 15 og 28, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets bemærkninger under pkt. 2.3.7.

2.5.2. Forsøg med anmeldte plejehjemstilsyn frem for uanmeldte tilsyn - lovforslagets § 29

Danske Seniorer er bekymrede over forsøget og anfører, at forsøget i alle tilfælde bør udformes, så kommunerne i forsøget ikke afskriver sig muligheden for at supplere det anmeldte besøg med et uanmeldt, hvis dette findes relevant. Foreningen bemærker,

at de besøg, embedslægeinstitutionen tidligere aflagde på plejehjem, nu er afskaffet, og at Styrelsen for Patientsikkerhed skal føre et risikobaseret tilsyn, hvilket kun undtagelsesvis vil omfatte plejehjem og ældreboliger, som derfor ikke længere er underlagt et uafhængigt tilsyn, hvorfor opfyldelse af kommunernes tilsynspligt er vigtigere end nogensinde.

Ældre Sagen er imod forsøget, da afskaffelsen af det uanmeldte tilsynsbesøg kan betyde, at tilsynet ikke får indsigt i, hvordan dagligdagen udformer sig, herunder kritiske forhold. Ældre Sagen anfører endvidere, at det er den samme kommunalbestyrelse, som er politisk ansvarlig for serviceniveauet, som også fører tilsyn med bl.a. konsekvenserne af serviceniveauet, og at der således ikke er et uafhængigt tilsyn. Fraværet af et uafhængigt tilsyn, samtidig med at dette tilsyn berøves mulighed for uanmeldte besøg, vil ifølge Ældre Sagen svække troværdigheden og effekten af tilsynet.

DH er imod forsøget og har vanskeligt ved at se, hvordan forsøget passer ind i målet om en mere sammenhængende indsats. DH mener, at forslaget er en svækkelse af det nuværende tilsyn og en forringelse af borgernes retssikkerhed.

Ankestyrelsen foreslår, at det i bemærkningerne til § 29 tilføjes, at kommunalbestyrelsens forpligtelse efter § 151, stk. 1 og 2 ikke gælder tilbud, som er omfattet af socialtilsynet, jf. § 4 i lov om socialtilsyn. Ankestyrelsen henviser i den forbindelse til servicelovens § 151, stk. 3.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:

Med den foreslåede § 29 får kommunalbestyrelsen mulighed for at træffe beslutning om, at servicelovens § 151, stk. 2, 1. pkt. og servicelovens § 151 a, stk. 2, 1. pkt. fraviges, således at et anmeldt tilsyn kan træde i stedet for et uanmeldt tilsyn.

Bestemmelsen ændrer ikke på, at kommunalbestyrelsen aktivt, opsøgende og systematisk skal føre tilsyn med, at borgerne får den hjælp, som de har krav på, og at hjælpen har den kvalitet – både fagligt og økonomisk - som man har besluttet, der skal være i kommunen. Tilsynspligten indebærer, at kommunalbestyrelsen har pligt til at reagere, hvis medlemmerne får informationer om, at der er - eller kan være - grundlag for kritik. Sundheds- og Ældreministeriet har på baggrund af høringssvarene præciseret under bemærkningerne til den foreslåede § 29, at kommunalbestyrelsen fortsat aktivt, opsøgende og systematisk skal føre tilsyn med, at borgerne får den hjælp, som de har krav på. Kommunalbestyrelsen har derfor fortsat mulighed for at foretage et uanmeldt tilsyn, hvis de finder, at der er behov for dette, selvom kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om, at et anmeldt tilsyn kan træde i stedet for det årlige uanmeldte tilsyn.

Sundheds- og Ældreministeriet har endvidere på baggrund af høringssvarene præciseret under bemærkningerne til den foreslåede § 29, at kommunalbestyrelsens forpligtelse efter § 151, stk. 1 og 2 ikke gælder tilbud som er omfattet af socialtilsynet, jf. § 4 i lov om socialtilsyn.

2.5.3. Frikommunenetværket 'Nye samarbejdsformer på det somatiske akutområde'

Frikommunenetværket 'Nye samarbejdsformer på det somatiske akutområde' konstaterer, at netværkets ansøgning om forsøgshjemler i gældende lov ikke er medtaget i det foreliggende lovforslag. Netværket oplyser, at det aktuelt er i konstruktiv dialog med Sundheds- og Ældreministeriet om ansøgningen.

Dansk Sygeplejeråd finder det ønskeligt, at der gennemføres forsøg på området, da det vil kunne danne skole for nye måder at organisere det somatiske akutområde på i primærsektoren. Dansk Sygeplejeråd opfordrer til, at der skabes hjemmel til at gennemføre elementerne i frikommunenetværkets ansøgning hurtigst muligt og håber, at der i det kommende lovgivningsarbejde vil være velvilje overfor de konkrete ansøg-

ninger. Dansk Sygeplejeråd bemærker i den forbindelse, at dispensation fra lægemiddelhåndteringsvejledningen og autorisationsloven er fagligt relevante, kan lette opgaveløsningen på akutområdet og kan gennemføres patientsikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Dansk Erhverv bakker op om tankerne i frikommunenetværket 'Nye samarbejdsformer på det somatiske akutområde' og finder netværkets forsøgsansøgning meget relevant. Dansk Erhverv opfordrer netværket til at inddrage private omsorgs- og sundhedsvirksomheder enten direkte i et offentlig-privat samarbejde eller indirekte gennem inddragelse af Dansk Erhverv eller brancheforeningen for private sundhedsvirksomheder, Sundhed Danmark, gennem plads i eventuel styre- eller referencegruppe.

Sundheds- og Ældreministeriets bemærkninger:

Sundheds- og Ældreministeriet kan oplyse, at der er en fortsat konstruktiv dialog med netværket i forhold til at afdække, hvilke eventuelle forsøgshjemler, der vil være behov for i forhold til at imødekomme den model for et samarbejde omkring en kommunal akutfunktion, som netværket ønsker at etablere, herunder i forhold til de enkelte delkomponenter i frikommuneforsøget.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

2.6. Udlændinge- og Integrationsministerens område

Udlændinge- og Integrationsministeriets bemærkninger:

Frikommunenetværket om en mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder nytænkning af integrationsområdet, har bl.a. ansøgt om mulighed for at fravige reglerne om, at der i såvel private som offentlige virksomheder skal være et rimeligt forhold mellem antallet af ansatte uden tilskud og antallet af personer i virksomhedspraktik samt ansatte med løntilskud (rimelighedskravet) for de persongrupper, der er længst fra arbejdsmarkedet. Netværkets ansøgning om fravigelse af rimelighedskravet vedrører bl.a. aktivitetsparate uddannelses- og kontanthjælpsmodtagere, men også aktivitetsparate udlændinge under integrationsprogrammet efter integrationsloven. På beskæftigelsesministerens område kan hjemmel til et sådant forsøg etableres ved udstedelse af en bekendtgørelse. For personer under integrationsprogrammet efter integrationsloven er der imidlertid behov for etablering af ny lovhjemmel.

På ovennævnte baggrund kan Udlændinge- og Integrationsministeriet oplyse, at der i lovforslaget nu er indsat hjemmel til, at ovennævnte forsøg også kan omfatte aktivitetsparate udlændinge under integrationsprogrammet efter integrationsloven.